

Glasnik MIRA

Godište IX. • broj 2 • Međugorje • veljača 2014. • cijena 2,5 KM/10kn

*U Tebe se,
Gospodine, uzdam!*

Vjera – iskustvo – duhovnost – teologija

Teologija, ako je prava, zapravo je uvijek biografija, čovjekov život protkan iskustvom Boga. Zašto? Zato što je kršćanska objava – pa susljedno tomu i teologija koja promišlja o Božjoj objavi – vezana uz konkretne događaje i osobe te je utkana u stvarne živote i zbiljsku povijest vjere. Ono što se u objavi naviješta i sluša, u konkretnu se životu i egzistencijalnu prihvatu ozbiljuje.

fra Tomislav Pervan

Svojim troknjižjem o Isusu iz Nazareta Joseph Ratzinger, papa u miru Benedikt XVI., podjenuo je miljokaze za osobno, teološko, svetopisamsko i duhovno promišljanje o pojavi, liku i osobi Isusa Krista. Uz pomoć historijske znanosti i znanstvenih metoda nije moguće dokučiti tajnu te jedinstvene osobe. Tek u osobnu susretu s tom osobom, u prijateljevanju i intimnu drugovanje s njome, promatrajući je iznutra, promišljajući srecem, nutarnjom zahvaćenošću i zahvalnošću može se donekle prokriknuti i dosegnuti njezina tajna. Danas se traži osoban i iskustven susret s Isusom Kristom. Nije to samo postulat spram studenata teologije kojima je gotovo dosadilo znanstveno bavljenje teološkim sadržajima, napose u egzezi i dogmatici, nego se odavna odasvuda čuju žalopojke da u teologiji imamo posvemašnji manjak, deficit iskustva. Prigovor je tim veći jer je upravo svaka istinska teologija utemeljena na iskustvu, poglavito pak na bogoslužju. Crkveno bogoslužje nikada nije privatno, nego je javno očitovanje vjere Crkve. Osobno iskustvo čini teologa teologom (*Experientia facit theologum*). Stoga se pitamo kako se međusobno odnose teologija i život, nasljedovanje i svagdan, vjera i iskustvo.

Iz sadržaja

Poruka za sadašnji trenutak
Riječ Božja u životu vjernika
fra Ivan Dugandžić

Promišljanje
Molitva za nutarnje iscjeljenje
fra Petar Ljubičić

Na početku nove godine
Neka naš hod započne s Marijom
fra Stanko Ćosić

Promišljanje
Čovjek uvijek ostaje dijete Božje
fra Svetozar Kraljević

Susreti
Ovdje smo usred rata pronašli oazu mira
Giuseppe Magnoni i
Maria Luigia Cioachin

Hodočasničke staze
Gospa Tabernakula Svevišnjeg u Ngomi (Južna Afrika)
fra Karlo Lovrić

Draga djeco!

Molite, molite, molite da bi odsjaj vaše molitve imao utjecaja na one koje susrećete. Stavite Sveto pismo na vidljivo mjesto u svojim obiteljima i čitajte ga da bi riječi mira potekle u vašim srcima. Molim se s vama i za vas, dječice, da biste postali iz dana u dan još više otvoreni Božjoj volji.

Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!

25. siječnja 2014.

Na naslovnici: Anto Mamuša - *Krist i bl. kardinal Stepinac* - detalj (kapelica u Gornjem Proboju); snimio Tomislav Primorac

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Medugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Zdenka Leženić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Medugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Medugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Teologija se temelji na povijesnu i osobnu iskustvu proizašlu iz molitve i bogoslužja

Pitanje nas uvodi u srčiku teologije jer se ona rađa i izvire iz primarna čina duhovnoga iskustva. Ona se, naime, temelji na konkretnu, povijesnu i osobnu iskustvu koje svoje uporište nalazi u molitvi i bogoslužju. Veliki sveti Bonaventura opisuje put istinske teologije ovim riječima: „Neka nitko i ne pomisli da je dostatno čitanje bez nutarnjega pomazanja, umovanje bez pobožnosti, istraživanje bez divljenja, pažljivo zrenje bez radosti, radinost bez poštovanja, znanje bez ljubavi, darovitost bez poniznosti, studij bez Božje milosti, pronicavost uma bez božanski nadahnute mudrosti.“ Teologija je uvijek u najužoj poveznici i jedinstvu s osobnim životom. Stoga se Bonaventura pita, za razliku od Tome Akvinskoga, ne o predmetu, nego o cilju i konačnu smislu teologije. Cilj je teologije, prema Bonaventuri, zrenje, *contemplatio* samoga Boga, a teologija ne služi poglavito znanju ili spoznaji, nego prvenstveno ljubavi koja, onkraj umne spoznaje, vodi putem iskustva i kušanja u nasljedovanje samoga Gospodina Isusa. Bonaventura razlikuje znanje koje se ograničava na um i znanje koje se očituje djelatnim u praksi vjerničke egzistencije. Primjerice, onaj poganski prorok Bileam (iz starozavjetne Knjige Brojeva), koga je unajmio kralj Balak da prokune Izraelce, imao je dar proroštva, ali je na tome ostao, na viđenju, na pretkazivanju, bez učinka na osoban život, dok se pravo gledanje u istinskoga vjernika nužno odražava u osobnu životu. To se daje usporediti s teorijom i praksom u glazbi. Teoretičar zna sve fizikalne zakone pojedina glazbala dok, primjerice, znalac, virtuoz na violini ili glasovni-

ru pretvara teoriju i notne zapise u predivnu glazbu koja zahvaća i njega osobno i njegovo slušateljstvo. Tako je i s teologijom i vjerom. Teorija ne zahvaća, ne prenosi luč ni zublju vjere, čini to jedino iskustvo Duha.

O Bogu se ne može promišljati a da se pojedinac ne zaputi, (po)krene

Prema Bonaventuri, teologija se ne zadovoljava pukim znanjem. Poput svetca i teolog mora u svome životu učiniti egzistencijalan iskorak – od znanosti prema mudrosti koja potom uvodi u žar svetosti. A vjernici moraju u svome životu učiniti vidljivim kako snagom vjere dolaze do spoznaje istine. Spoznavatelj u spoznaji spoznaje spoznato, dok u ekstazi (mističnu zanosu) spoznato (tj. Bog) zahvaća spoznavatelja. Tko snagom svoga žara i žudnje uroni u Isusov život i spoznaju Isusa Krista, tko se daje oblikovati Kristom uzorom, iz obične spoznaje i sâm postaje di-onikom Isusova utjelovljenja, u njemu se samome utjelovljuje Gospodin.

Iskustvenu manjku (deficitu) suvremene teologije uvelike je doprinijelo razdvajanje jedinstva duhovnosti i teologije, življena života i učena naukovanja. Do toga je došlo kada je teologija prešla iz opatija, samostana i biskupijskih sjedišta na sveučilišta, kada teologija postade sveučilišnom, tamo od Abelarda i visoke skolastike. Nastavilo se s tom praksom sve do dana današnjega. Raskorak, dijastaza između života i nauka pogađa teologiju u samo srce jer najznačajnija ostvarenja i dosezi u povijesti teologije imaju svoj iskon ne u čistoj teologiji, nego u životu, molitvi, iskustvu, bogoslužju. Teologija koja se ne temelji na iskustvu Boga postaje antropologijom, upućena je na posredovanje znanja i informacija.

Teolog mora biti sposoban pitati, ali i biti propitivan, biti pod upitnikom, tražiti, ali također i biti tražen te nađen, krajnje otvoren za nasljedovanje i duhovnost. S toga vidika sveti su eminentno, izrazito teološke egzistencije. Oni su, naime, evanđelje i nauk pretočen u zbiljski, konkretan život, oni su u osobi radosna vijest, oni su prijevod Isusova života u konkretno povijesno surjeđe. Kao eminentno teološke egzistencije sveti prevode vjeru u konkretnost života ne gubeći iz vidika cjelinu.

Bez iskustva, bez unošenja osobne duhovnosti nema istinskoga i pravoga promišljanja o Bogu. Teologija je način izricanja osobne vjere, pa i tamne strane vlastita života, patnje, nevolje. Stoga i ne čudi da mistici nerijetko govore fenomenološki o svojim iskustvima, o noći duše, ne trudeći se oko teološkoga sadržaja.

Teologija, ako je prava, zapravo je uvijek biografija, čovjekov život protkan iskustvom Boga. Zašto? Zato što je kršćanska objava – pa susljedno tomu i teologija koja promišlja o Božjoj objavi – vezana uz konkretne događaje i osobe te utkana u stvarne živote i zbiljsku povijest vjere. Ono što se u objavi naviješta i sluša, u konkretnu se životu i egzistencijalnu prihvatu ozbiljuje. Kršćanski pojam Boga uvijek je konkretan i stvaran, on silni pojedinca na trajan *egzodus*, izlazak, hod, nasljedovanje. O Bogu se ne može promišljati a da se pojedinac ne zaputi, (po)krene. U Bibliji su ljudi uvijek u pokretu, počev od Abrahama, a prema Djelima apostolskim kršćani su sljedbenici *Puti*. To je temeljna protežnica svake istinske teologije i kršćanske egzistencije – biografija kao nužna sastavnica teologije. Bez iskustva, bez unošenja osobne duhovnosti nema istinskoga i pravoga promišljanja o Bogu. Teologija je način izricanja osobne vjere, pa i tamne strane vlastita života, patnje, nevolje. Stoga i ne čudi da mistici nerijetko govore fenomenološki o svojim iskustvima, o *noći duše*, ne trudeći se oko teološkoga sadržaja.

Svetci su evanđelje i nauk pretočen u zbiljski život

Karl Rahner jednom se ovako izrazio: „Cjelokupna kršćanska teologija mora, želi li biti pravilno shvaćena, biti subjektivna. Ne može ona govoriti o stvarima koje se nalaze onkraj čovjekove duhovno-personalne slobodne zbilje... Teologija, pa i kao teologija objave, jest posredovanje Božjega zova upućena čovjekovu subjektivitetu.“ Vjera je do te mjere „praktična“, stvarna i zbiljska da se Boga ne može uopće ni zamisliti a da iz toga ne slijedi istodobno i primjena u praksi, ali i obrnuto: nasljedovanje mijenja čovjekovo mišljenje! Teološko izricanje sadržaja vjere ne može apstrahirati od osobna nasljedovanja i svjedočenja. To je temeljan sadržaj dogmatike. Uključivati subjekt u teologiju znači učiniti i čovjekovu osobu u svoj iskustvenoj i životnoj protežnici objektom dogmatike, prema staru načelu *fides qua cre-*

ditur i *fides quae creditur*, tj. vjera kojom se vjeruje i vjera koja vjeruje.

Iz nutarnjega jedinstva subjektivna vjerovanja i objektivna predmeta vjere slijedi da je nasljedovanje ne samo tema duhovnosti nego i jedina „metoda“, nenadomjestiv put spoznaje osobe Isusa Krista. Metoda u doslovnu smislu (izvorno: *meta-odos* = *na-putak*) postaje sadržajem. Bez toga cjelokupna teologija gubi svoju vjerodostojnost. O teologiji se treba promišljati snagom nasljedovanja – nasljedovanje postaje mjestom istinskoga promišljanja o sadržaju vjere; teologija se hrani nasljedovanjem, a nasljedovanje izriče praktično znanje iz prijateljevanja i ophođenja s Isusom. Teologija je usmjeren prema onima koji žive nasljedovanje te u svome životu čuvaju neokrnjenom radosnu vijest te crkvenu predaju i bogoslužje.

S obzirom na to da je nasljedovanje autentično mjesto svake istinske teologije, svatko tko se njome bavi upućen je na drugu osobu. Ona nije plod nečije djelatnosti, nego joj se približava u nadi, napipavajući. U sferu teologije pripada duhovnost, duhovan iskustven temelj kojim se hrani teološka refleksija. Teolog mora biti sposoban pitati, ali i biti propitivan, biti pod upitnikom, tražiti, ali također i biti tražen te nađen, krajnje otvoren za nasljedovanje i duhovnost. S toga vidika sveti su eminentno, izrazito teološke egzistencije. Oni su, naime, evanđelje i nauk pretočen u zbiljski, konkretan život, oni su u osobi radosna vijest, oni su prijevod Isusova života u konkretno povijesno surjeđe. Kao eminentno *teološke egzistencije* sveti prevode vjeru u konkretnost života ne gubeći iz vidika cjelinu. Oni odskrinjuju prozor prema cjelini koja u njima nalazi svoj odraz, refleks. Nitko od svetaca ne živi cjelinu radosnu vijesti, nego jedan njezin vidik, ali u njihovim životima biva vidljivom cjelina poruke vjere. Oni žive *cjelinu u fragmentu* (*Das Ganze im Fragment* – H. Urs von Balthasar) ne zastirući pogled na cjelinu. U fragmentu (isječku) svoga života svetac postaje sličan onomu o čemu govori, što svojim životom, govorom ili šutnjom svjedoči.

(Svršetak u sljedećem broju)

Riječ Božja u životu vjernika

Na svjetskoj razini Biblija je još uvijek knjiga koja se najčešće prevodi, najviše tiska i prodaje u najvećem broju primjeraka. Sudeći po tome, reklo bi se da je i najčitanija knjiga i da je vjernici dobro poznaju. Na žalost, svima nam je jasno da to nije tako. I najpovršniji oblici provjere znanja pokazuju da je poznavanje Svetoga pisma škrto i siromašno.

fra Ivan Dugandžić

Što kršćanima znači Sveto pismo?

Završni dokument Sinode biskupa u Rimu iz 2008. godine, koja je raspravljala o mjestu i ulozi Svetog pisma u životu vjernika, nosi znakovit naslov *Riječ Božja oslobađa*. Oslanjajući se na misao velikog ljubitelja riječi Božje B. Pascala, biskupi na kraju svog dokumenta poručuju: „Sveto pismo raspolaže prikladnim sredstvima da u svim ljudskim situacijama pruži utjehu.“ U vremenu kada bujaju toliki oblici ovisnosti kojih su žrtve posebice mladi ljudi, s pravom se moramo pitati zašto samo malobrojni slijede Sveto pismo koje pokazuje put u slobodu. Dok je sve više neutješjenih roditelja zbog pogubnih posljedica ovisnosti u životu njihove djece, zašto je tako malo onih koji utjehu traže u Bibliji?

Samo malo prije spomenute Sinode biskupa, točnije 2005., u Crkvi je obilježena 40. obljetnica koncilске konstitucije *Dei verbum* (Riječ Božja). I tom prigodom posebno je naglašavana briga koncilskih otaca da Sveto pismo bude snažnije prisutno u životu Crkve i svakog vjernika ponaosob. Jedna od najčešće citiranih rečenica iz tog koncilskog dokumenta glasi: „Tolika je sila i moć u riječi Božjoj da je ona uporište i životna snaga Crkvi, a sinovima Crkve ona je jedrina vjere, hrana duši, čisto i nepresušno vrelo duhovnog života.“ (DV 21)

Ta rečenica svjedoči da su koncilski oci brižno birali riječi kojima će izraziti narav Svetoga pisma i duhovnu snagu koju vjernici mogu iz njega crpiti. Pitanje je samo u kojoj je mjeri to odraz stvarna života kršćana ili je tek samo puka želja Koncila. Istini za volju, u ovih gotovo pedeset godina od njegova svršetka puno se toga promijenilo nabolje. Nastali su novi prijevodi Svetoga pisma, koji su doživjeli brojna i različita izdanja. Na svjetskoj razini Biblija je još uvijek knjiga koja se najčešće prevodi, najviše tiska i prodaje u najvećem broju primjeraka. Svake se godine u svijetu proda više od 200 milijuna primjeraka. Sudeći po tome, reklo bi se da je i najčitanija knjiga i da je vjernici dobro poznaju. Na žalost, svima nam je jasno da to nije tako. I najpovršniji oblici provjere znanja pokazuju

ju da je poznavanje Svetoga pisma škrto i siromašno. A može li onda njegov utjecaj na kršćanski život biti veći i bolji?

Sveprisutna, a premalo poznata knjiga

Znademo da su danas rijetke kršćanske obitelji koje ne posjeduju barem neko izdanje Svetoga pisma, cjelovitu Bibliju ili barem Novi zavjet. Biblija se u većini kršćanskih domova najčešće našla kao dar uz sakrament potvrde, vjenčanja ili u nekoj drugoj sličnoj prigodi. Čini se da tako stečena Biblija od sama početka počinje dijeliti sudbinu onih darova koji baš nisu naišli na oduševljenje, ali ih nije moguće odbiti. Umjesto da budu prihvaćeni kao drag dar koji nas usrećuje i obvezuje na

zahvalnost prema darovatelju, odlaže ih se sa strane i ubrzo posve zaboravlja. Samo se tako može shvatiti debeat sloj prašine na Bibliji u mnogim kršćanskim kućama.

Zašto je tomu tako? Ako je Biblija za vjernike Sveto pismo, kako je obično zovemo, zašto je tako premalo sveta u njihovoj svijesti da ne pokazuju nikakvo zanimanje za nju? Jer čovjek se Svetomu klanja, iskreno Ga štuje i ljubi. Zašto nije tako s knjigom koju zovemo svetom? Navikli smo je zvati i Knjigom života, jer pisana je iz života za život. Ona donosi primjere uspjela života i nudi pouke i poticaje za ostvarenje uspjela života. Zašto onda nalazi tako malo odjeka u životu mnogih vjernika? Očito je, naime, da na do-

nošenje životnih odluka brojnih kršćana ne utječe Knjiga života, već javno mnijenje i toliko toga drugog.

Sveto pismo treba istraživati!

Ako se vjernici tako površno i nevoljko odnose prema Svetome pismu, to znači da ne uzimaju ozbiljno ni ono o čemu ono govori. A ono nam govori o Bogu koji dolazi ususret čovjeku i nudi mu spasenje u Kristu pokazujući mu kako će ga ostvariti. Biblija sama na više mjesta upozorava da nju treba ozbiljno čitati, štoviše „istraživati“. Podsjećajući narod na Božje opomene koje su se ostvarile, Izaija kaže: „Istražujte u knjizi Jahvinoj i čitajte, nijedno od toga ne izosta, jer usta njegova tako narediše.“ (Iz 34, 16) Mudri Sirah, naglašavajući razliku između luda i mudra čovjeka, za ovog potonjeg kaže: „Ali je drukčije s onim koji posvećuje dušu svoju i razmišljanje svoje Zakonu Svevišnjega, istražuje mudrost drevnu i bavi se proroštvima.“ (Sir 39, 1)

Isti ozbiljan pristup Židova Svetomu pismu nalazimo zasvjedočen i u Novome zavjetu. Opisujući kako je Pavao na drugom misijskom putovanju, bježeći iz Soluna pred Židovima, stigao u Bereju i tamo navijestio radosnu vijest koju su tamošnji Židovi pri-

hvatili, Luka kaže: „Ovi su Židovi bili plemenitiji od solunskih: primili su Riječ sa svom spremnošću i danomice istraživali Pisma, da li je to tako.“ (Dj 17, 11)

To što su ti Židovi, i nakon što su povjerovali Pavlovoj propovijedi, „istraživali Pisma“, ne govori o tome da nisu imali puno povjerenje u Pavla, već su imali žarku želju da to sve još prodube studirajući svoja Sveta pisma. Za to su mogli naći poticaj i u Pavlu koji, govoreći o Mojsiju i narodu koji je vodio kroz pustinju te kušnjama kojima su bili izloženi, kaže: „Sve se to njima dogodilo da bude za primjer, a napisano je za opomenu nama.“ (I Kor 10, 11) Doduše, nešto drukčijim riječima istu stvarnost naglašava svojim čitateljima i sv. Petar kada kaže: „To su spasenje istraživali i pronicali proroci koji prorokovahu o milosti vama namijenjenoj.“ (I Pt 1, 10) Iz toga vidimo da je Biblija doista posebna knjiga u kojoj „sve živi od svega“ (M. Buber) i zato je treba uzeti ozbiljno, treba je istraživati.

Živa je i djelotvorna riječ Božja

Vjerojatno nijedan biblijski pisac nije tako duboko prodru u narav i bit riječi Božje i u njezine posljedice na ljudski život kao pisac Poslanice Hebrejima kad kaže: „Uistinu je živa i djelotvorna riječ Božja. Ona je oštrija od svakoga dvosjeklog mača i prodire do rastavljanja duše i duha, zglobova i moždine, i može suditi nakane i misli srca. I nema stvorenja skrivena pred njom. Naprotiv, sve je golo i otkriveno očima onoga komu moramo dati račun.“ (Heb 4, 12sl) U tim riječima otkriva nam se snaga, prodornost i neumoljivost riječi Božje, ali i odgovor zašto je ona samo u rijetkim slučajevima tako djelotvorna. Dok površan čovjek izbjegava oštricu njezina mača, velikodušan joj se otvara i ona u njemu postaje djelotvornom. Uspoređujući riječ Božju koja je poput sjemena zasijana u čovjekovoj duši, Dostojevski za nju kaže: „Ona će čitav život svijetliti u njegovoj duši, skrivat će se u njemu usred tame, usred smrada njegovih grijeha kao svijetla točka i velika opomena.“

Otvoreni i velikodušni prema riječi Božjoj bili su veliki obraćenici koji svoje obraćenje zahvaljuju susretu s njom. Još uvijek razdiran sukobom svoje grješne prošlosti i ideala kršćanskoga života što je tiho kucao na vrata njegova srca, Augustin sluša tajanstveni glas: „Uzmi i čitaj! Uzmi i čitaj!“ Bijase to njegov prvi susret s riječju Božjom i početak njegova obraćenja. Franjo iz Asiza, dok je još uvijek obilazio po okolnim crkvama u potrazi za odgovorom što Bog od njega očekuje, na poseban je način znao čuti riječi evanđelja koje se upravo taj dan čitalo na Misi i u njima nalazio odgovor.

Snažno osobno iskustvo susreta s Biblijom i posljedicama tog susreta opisao je i poznati njemački književnik Heinrich Heine. Rođen i odgojen u liberalnoj protestantskoj tradiciji, u mladosti je praktički ostao bez vjere i pokušao je tražiti u budizmu, što ga nije zadovoljilo. Počeo je čitati Bibliju koja ga je učinila katolikom. Susret s njom opisuje ovako: „Mene na put spasenja nije dovela ni nekakva vizija ni neki serafski zanos, kao ni glas s neba, niti neki neobičan san ili nešto drugo čuderno. Svoje prosvjetljenje zahvaljujem jednostavnom čitanju jedne knjige – da, jedne knjige. I to je stara, jednostavna knjiga, jednostavna kao priroda, i naravna kao priroda; knjiga koja izgleda jednostavno i nenametljivo kao sunce koje nas grije ili kruh koji nas hrani; knjiga koja nas gleda tako povjerljivo i blagoslivlja tako dobrohotno, kao kakva stara baka koja također svaki dan čita iz te knjige... a ta knjiga zove se vrlo kratko Biblija. Zovemo je i Sveto pismo – tko je svoga Boga izgubio, može ga naći u toj knjizi, a tko ga nije nikad poznavao, njega će iz nje zapuhnuti lahor božanske riječi.“

Počnimo čitati Bibliju!

U Gospinoj školi molitve Biblija zauzima značajno mjesto. Odgajajući župu za posebnu ulogu u svome planu, Gospa je naglasila povezanost čitanja Biblije i molitve u svakoj obitelji: „Danas vas pozivam da u svojim kućama svaki dan čitate Sveto pismo. I neka bude na vidljivom mjestu, neka vas uvijek potiče da ga čitate i molite.“ (18. listopada 1984.) Sličan poziv ponovila je u još sedam poruka od kojih je posebno snažna sljedeća: „...Pozivam vas da čitajući Sv. pismo obnovite molitvu u svojim obiteljima i doživljavate radost u susretu s Bogom, koji beskrajno ljubi svoja stvorenja.“ (25. rujna 1999.)

Ako je Isus poruku spasenja nazvao radnosnom viješću, razumljivo je da svaki susret s Bogom spasiteljem ostvaren čitanjem Svetoga pisma u čitatelju rađa radošću i mirom. Pogotovo to vrijedi za čitanje Novoga zavjeta. Ako vjerujemo da je Isus živo prisutan u riječi evanđelja i ako s tom vjerom počnemo čitati blaženstva, osjetit ćemo sretno zajedništvo s njihovim prvim slušateljima. Ako se potrudimo njegove prispedobe čitati kao da se prvi put s njima susrećemo, vrlo ćemo brzo osjetiti kako nas osobno diraju i potiču na djelovanje. U vjerničku čitanju izvješća o njegovu opraštanju grijeha i ozdravljenju bolesnih osjetit ćemo snagu koja liječi naše današnje grijeha i bolesti, koja nas oslobađa neurednih spona i ovisnosti. Osjetit ćemo da je riječ Božja doista živa i djelotvorna, da nas poziva na molitvu i ostvaruje živo zajedništvo Crkve koja moli i slavi.

Neka naš hod započne s Marijom

Svetu Misu na prijelazu iz stare u novu godinu u međugorskoj je župnoj crkvi predslavio fra Stanko Ćosić koji je u svojoj propovijedi govorio o tome kako kršćanin treba gledati naprijed, kako se u godini koja je pred nama trebamo boriti protiv grijeha i slabosti

fra Stanko Ćosić

Draga braćo i sestre, na kraju smo kalendarske godine i vjerujem da svi gledamo unatrag na događaje iz prošle godine. Puno se toga lijepog dogodilo, puno toga čemu se čovjek može radovati. Ali, istodobno nam se nameću i misli koje pokazuju što to nije bilo toliko dobro. Često se nameću upravo one misli koje pokazuju neuspjeh u mislima, riječima, djelima i propustima. Koliko je samo krivih navika i ovisnosti kojih se čovjek pokušavao riješiti, a nije uspio! Koliko se toga već godinama vuče i što poslije svake ispovijedi opet ponavljamo; koliko je samo riječi koje nisu bile upućene radi izgradnje druge osobe, nego su je, naprotiv, vrijeđale! Koliko je izgovoreno grubih riječi koje su bile osuda bližnjega, premda možda i nismo bili sigurni u njihovu istinitost. Koliko je svjesne ravnodušnosti prema životu, prema siromasi- ma pokraj nas, koliko sebičnosti! Koliko je sitnih laži samo da bi čovjek ispaio lijep i dobar u tuđim očima! Koliko proračunatosti u odnosima samo da bismo dobili ono što smo naumili! Koliko krađe – od najsitnijih do velikih stvari! Koliko straha da možda drugi ima pravo i da može ugroziti moju istinu! Koliko se bojim drukčijeg da ja ne bih bio ugrožen! Koliko misli i pogleda punih požu-

de i pohlepe, misli koje su vrijeđale tuđe dostojanstvo, koje su drugog čovjeka stavljale ispod ljudske razine.

Isus je krenuo ususret čovjeku

Neuspjeh u mislima, riječima, djelima i propustima ne odnosi se samo na osoban život nego i na svjetska zbivanja koja pokazuju da nije sve tako svijetlo. Evidentno je da se broj siromašnih nije smanjio, da gladi nije nestalo, da i dalje ima nepravednosti i zlostavljanja po cijelome svijetu, da se ratovi vode na raznim stranama... Gledajući tako unatrag, čovjek se može pitati kakva ga to vjera može nositi naprijed, u novo, jer vjera ovako izgleda kao brodolom na onoj slici kada je čovjeku ostao samo komadić drveta koji ga je dijelio od morskih dubina, od mora u kojem se slutila smrt. Zar je ta vjera samo jedan komadić kruha, samo komadić drveta za koji sam vezan? I zar nemam ništa drugo?

Kako kršćanin može gledati naprijed? Koji je odgovor i postoji li uopće? Isus daje ono što svaki čovjek traži. On je došao u jaslamu i u trenutku kada je Mariji i Josipu bilo teško i izvana i iznutra. Došao je onda kad nije sve izgledalo najsvjetlije. Ali što je učinio? Isus je krenuo ususret. I ako se pitamo kako se boriti protiv svih slabosti i grijeha,

kako se boriti u novoj godini da sve bude bolje, možda je jednostavnije nego što mislimo. Možda je to bliže nego svaki plan koji želimo ostvariti, što znači da trebamo činiti isto ono što je i Bog učinio – trebamo krenuti ususret i početi graditi prijateljstvo, graditi odnos. Trebamo graditi odnos s Bogom Ocem koji se na više načina objavljivao u ljudskoj povijesti i konačno nam došao u Sinu samo iz jednoga razloga – da bi pokazao čovjeku da je on stvarno Otac. Trebamo graditi odnos s Duhom Svetim koji nam upravo želi pokazati sve ono tužno i teško, svaki životni križ i sve u svijetu koji izgleda kao da propada i da su to samo porođajni bolovi prema novu stvaranju, da svijet ne ide prema propasti, nego prema obnovi, da Crkva, koliko god bila slaba i grješna, ne će propasti, nego da je to Crkva koja se priprema da bude nakićena zaručnica Kristova. Duh Sveti, kad ostanemo bez snage, kliče u našim srcima: „Abba, oče!“ A onda kad mi ne vjerujemo da je Bog naš otac, kliče: „Ti jesi stvarno Otac!“ Isus Krist došao je i čovjeku kojemu je Bog bio dalek, pokazao mu tko je On. Isus na sva naša pitanja – zašto ovo, zašto ono, kako ovo... – odgovara: „Oče, Ti znaš.“ Isus je onomu koji vjeruje Ocu pokazao da hod u smrt u stvari vodi prema životu.

Došli smo da bismo se susreli

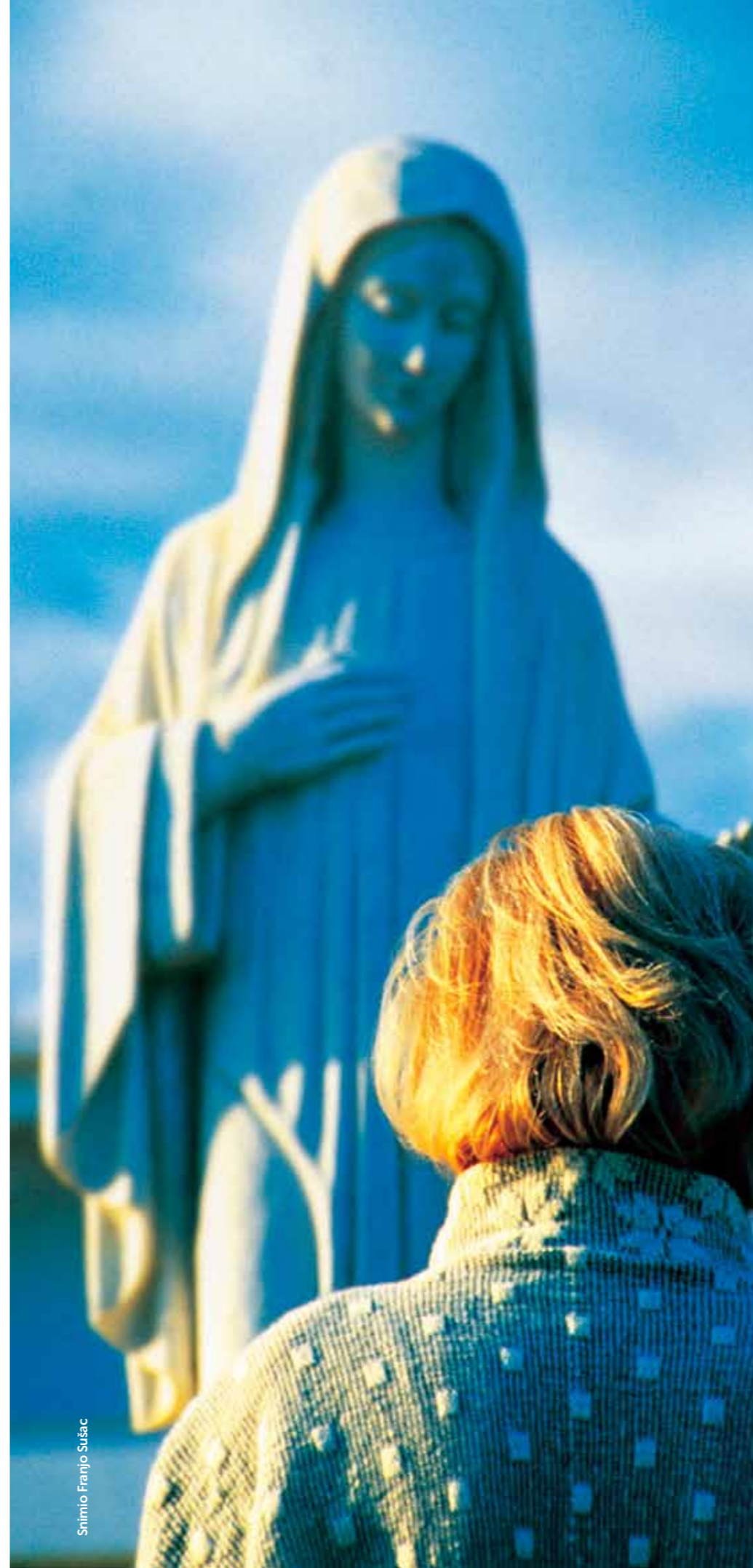
Taj hod, taj odgovor na Božji poziv ključ je kako će čovjek svoje srce otvoriti drugima. Koliko nas je večeras ovdje i zašto? Došli smo da bismo se susreli. Euharistijski stol je onaj koji spaja ljude. Ova Misa nije počela prije dvadeset minuta, nego onda kada ste krenuli iz svojih kuća, onda kada ste bili spremni graditi nove odnose, susresti se s ljudima koji su drukčiji. Ovakav hod prema susretu oslobađa čovjeka od straha da sâm treba posjedovati svu istinu i dopušta spoznaju da i drugi smije imati pravo. Dopušta da drukčiji i drugačije mišljenje može biti istinito, da ja ne trebam sve znati. A najveća i najljepša milost s kojom ulazimo u novu godinu jest ona osoba s kojom započinjemo godinu, a to je

Gledajući tako unatrag, čovjek se može pitati kakva ga to vjera može nositi naprijed, u novo, jer vjera ovako izgleda kao brodolom na onoj slici kada je čovjeku ostao samo komadić drveta koji ga je dijelio od morskih dubina, od mora u kojem se slutila smrt. Zar je ta vjera samo jedan komadić kruha, samo komadić drveta za koji sam vezan? I zar nemam ništa drugo?

Blažena Djevica Marija. Nedavno smo mogli čitati o tenisaču kojemu su u zračnoj luci ukrali stvari dok je dijelio autograme. Među tim stvarima bila je i krunica koju mu je darovao papa Franjo. Za krađu krunice rekao je: „Oduzet mi je dio života. Nemoguće mi je misliti o tome. Boli me jako.“ I onda je poručio kradljivcu: „Imam jednu želju: Molim te, vrati krunicu. Nju sam uvijek nosio sa sobom. Zadrži sve ostale stvari, samo mi, molim te, vrati krunicu!“

Draga braćo i sestre, neka naš hod počne s Blaženom Djevicom Marijom jer nam nitko ne može bolje pokazati tko je Bog i nitko nas ne može bolje dovesti do Isusa. A krunica, ta jednostavna pučka pobožnost, može nas učiti kako ustati i krenuti ususret onomu koji je prvi došao nama ususret.

Dopustimo da kroz razgovor s Gospom i mi postanemo sposobni rasti u prijateljstvu s Isusom i kao ona pohranjivati sve događaje i prebirati ih u svome srcu. Amen.

Čovjek uvijek ostaje dijete Božje

Ovih dana svi idemo jedni drugima i govorimo: Sretan Božić, sretna nova godina. Nekako nam je posve prirodno kazati tu čestitku.

fra Svetozar Kraljević

Kad kažemo sretno, prihvaćamo obvezu

Što se u stvari događa kad jedni drugima izričemo dobru želju? Na prvi pogled riječ je o formalnoj izjavi koja priliči takvoj prigodi, slavlju velikih blagdana. A ne bi smjelo biti tako. Vrijeme je razmisliti što se u stvari događa kada izričemo te dobre želje.

Kad kažemo *Sretno!*, mi prihvaćamo obvezu učiniti sve da to tako uistinu i bude. Kad kažem *Sretna nova godina!*, na sebe prihvaćam obvezu da nešto obećavam i da ću učiniti sve što je u mojoj moći da ti ova godina bude sretna, da ću se moliti Bogu za tebe. Odnosno, prema tebi ću biti pozitivan na svaki način, bit ću ti pri ruci u potrebi, ne ću nikada misliti, govoriti ili tebi učiniti išta

loše... Za tebe ću učiniti sve dobro što mi u bilo kojem trenutku bude moguće i obećavam da ćeš u meni uvijek imati prijatelja na kojega možeš računati. Čestitajući ove svete

Isus je čestitka Mariji i Josipu. Isus im iskazuje beskrajno povjerenje stavljajući se u njihove ruke da ga, maleno i nemoćno dijete, nose: Evo, čovječe, toliko ti vjerujem, toliko te volim da sebe stavljam u tvoje ruke da bih ti mogao iskazati zahvalnost što si me prihvatio i iskazao mi milost.

dane i blagdane i želeći ti dobro u novoj godini, iskazujem radost što postojiš. Tvoje me postojanje usrećuje i želim da tvoje postojanje bude sretno i blagoslovljeno.

U stvari, bilo bi dobro da napravimo listu ljudi kojima smo čestitali i zaželjeli sretno blagdane i godinu koja dolazi. Bilo bi dobro da tu listu stavimo negdje na važno mjesto u svome životnom prostoru i da tu listu svako malo pogledamo pitajući se što smo to učinili od onoga što smo poželjeli, a time i obećali. Tužno, bit će veoma tužno ako sve naše riječi o dobrim željama budu prazne.

Pomažući drugomu, pomažem sebi
Svi govorimo o krizi. Pa naravno, upravo je kriza rezultat onoga što smo učinili jedni drugima ili, pak, što nismo učinili! Kriza je

nastala slijedom onoga što smo mi propustili učiniti jedni drugima.

Poučna je i zanimljiva priča o jednome vlasniku velikoga voćnjaka u Njemačkoj. On je u svome voćnjaku najviše uzgajao jabuke. Na velikim velesajmovima njegove su jabuke uvijek bile najbolje. Ljude je posebno iznenađivalo to što se vlasnik tog voćnjaka uvijek trudio pomagati svojim susjedima, također vlasnicima voćnjaka. Nastojao im je pomoći da i njihove jabuke i druge voćke budu što bolje. Davao im je najbolje sadnice koje je uzgajao, organizirao seminare, davao savjete. Ljudi su se čudili i pitali zašto tako usrdno pomaže onima koji su mu konkurencija. Vlasnik je voćnjaka jednostavno odgovarao: „Kada bi oko mojih jabuka rastle loše jabuke, postojala bi opasnost da i moje voćke oslabe. Ako moj susjed ima kvalitetne jabuke, onda postoji velika mogućnost da će i moje biti puno bolje. I sami znamo koliko smo sretni ako imamo dobra susjeda, ako u susjedu imamo prijatelja. Prijatelje treba odgajati, njegovati, boriti se za njih.“

Smisao čestitke

Jedanput sam s pokojnim fra Slavkom Barbarićem išao od crkve prema župnome uredu. Ususret nam je dolazila obitelj: otac je na ramenu nosio dvogodišnje dijete, a majka je za ruku vodila drugo dijete. Stali smo i fra Slavko upita: „Tko koga nosi?“

Razumljivo je da smo svi pomislili da otac na ramenima nosi dijete te se zbunjeno pogledali, a fra Slavko je nastavio govoriti: „Otac nosi sina i sin nosi oca.“ Naglasio je to da i sin nosi oca, da podjednako nose jedan drugoga. Kad to reče, spontano odgovorismo: „Pa to i jest tako. Ne može ni biti drukčije nego da otac nosi sina i sin nosi oca.“

Smisao božićne i novogodišnje čestitke, dragi brate, draga sestro, dragi prijatelju, jest da sam spreman biti uz tebe, spreman sam te nositi, spreman sam za tebe učiniti sve.

Jedino to može biti pravo značenje riječi što ih jedni drugima izričemo u čestitkama. Ako nekome čestitaš, a nisi ga spreman ponijeti, pomoći mu, stati uz njega, onda je ta čestitka lažna, bez pokrića, pa i štetna.

Nema čovjeka koji nije dijete

Upravo je zato križ našega Gospodina Isusa Krista čestitka koja čovjeku govori: „Evo, ovo sam ja. Ovo činim za tebe. Ne boj se, čovječe, ne ću te izdati. Stojim uz tebe.“

Isus je čestitka Mariji i Josipu. Isus im iskazuje beskrajno povjerenje stavljajući se u njihove ruke da ga, maleno i nemoćno dijete, nose: Evo, čovječe, toliko ti vjerujem, toliko te volim da sebe stavljam u tvoje ruke da bih ti mogao iskazati zahvalnost što si me prihvatio i iskazao mi milost.

Snimio Franjo Sušac

Problem je što mi mislimo da dijete odrasta i kad odraste mislimo da ga više ne možemo nositi na ramenima, da ga više ne treba nositi. A biblijska poruka i logika nisu takve. U Bibliji nema odrastanja koje bi nas odvelo nekamo gdje više ne bismo bili djeca, u Bibliji nikada ne će prestati potreba da čovjek bude dijete. Biblijski čovjek uvijek je dijete koje treba nositi. Biblijski čovjek uvijek treba biti nošen. Čovjek uvijek ostaje dijete Božje, potreban da ga netko uzme i na ramenima ponese Bogu. Čovjek uvijek ostaje ranjivo, slabašno, nemoćno dijete koje treba pomoć, pomoć primjerenu nemoćnu djetetu.

Zato, čovječe, koji kao dijete hodiš ovim ljudskim stazama, neka ti je sretan Božić i neka ti je sretna nova godina. Istodobno molimo: Bože, daruj mi milost da i ja mogu stati pored svih kojima sam izrekao ove riječi čestitke i ponijeti ih kao što ih ti ponese na kri-

žu za čovjeka kojega ljubiš. Daruj mi, Bože, milost da i ja mogu ponijeti ovoga umornoga čovjeka našim zemaljskim putovima kao što je Marija ponijela tebe.

Vratimo se onomu čovjeku kojega je fra Slavko susreo s djetetom na ramenima. Kolika je bila sreća tog čovjeka! Nema riječi kojima se ona može iskazati jer se to može samo iskusiti. A dijete na ramenima ne razmišlja o zahvalnosti i ne zna zahvalnost staviti u riječi. Ono je sama zahvalnost koja ne treba riječi, ono je sve što zahvalnost treba biti.

Nema čovjeka koji nije dijete. Ne može čovjek biti a da nije dijete. Kad vidiš čovjeka, vidiš dijete i znaj da treba ramena na kojima ga treba ponijeti. A onda će sve biti i čestitka i zahvalnost. I tad će nestati krize, tada će sve biti kao u Betlehemu. I naše će ruke postati kao Marijine, a naša ramena kao Josipova.

Snimio Tvrtko Božić

Marija Pavlović-Lunetti 2/9

Već od prvih dana naučili smo slijediti Gospu jer je tako lijepa, tako blaga. Njezin nas je glas privlačio, pod njezinim smo se pogledom topili kao snijeg na suncu. Svim snagama živjeli smo ono što je govorila. Pitali smo se: Zašto mi? Zašto ne netko drugi? Mi nismo ništa bolji od drugih. Zašto ovo mjesto? Imali smo tisuće pitanja i nikakav odgovor, ali smo svim snagama rekli: Da.

Bilo je to vrijeme komunizma i svakog smo dana mislili da bi nam to mogao biti zadnji dan u životu. Svakog jutra kad smo se probudili zahvaljivali smo Bogu i nebesima što novim očima, novim srcem i novim mislima možemo živjeti jedan novi dan koji je za nas Božji dar. Nismo više gledali svojim očima, očima seoske djece iz jednog zabitog mjesta. Gledali smo Gospinim očima. Otkrili smo da je život prekrasan i dragocjen i da trebamo iskoristiti svaki trenutak koji živimo. Pod Gospinim plaštem počeli smo živjeti tu dubinu našeg odnosa s njom. Kad bi ona rekla „Molite!“, mi smo se svim snagama bacali na molitvu. Svakoga dana po tri sata, plus cijeli večernji molitveni program u crkvi, plus molitva s hodočasnici s kojima smo se svakoga dana susretali, a Gospa je tražila još više. Kada je Gospa tražila tri sata osobne molitve, mali Jakov je upitao: „Nije li to malo previše?“

Gospa se nasmiješila i rekla: „Kad imate prijatelja koga volite, ne gledate na sat, ne gledate koliko ste vremena s njim proveli. Tako Isus mora postati vaš najbolji prijatelj.“

Tako smo počeli stvarati osoban odnos s Bogom. Stavili smo Boga na prvo mjesto u životu. Bog je počeo zauzimati prostor u našem životu. Počeo je stvarati red u našem neredu. Red koji je nastao u našem srcu, odražavao se na van, na našu okolinu, na našu spavaću sobu, na naš svakodnevni odnos s ljudima... Malim smo djelima počeli ispravljati svoj mali svakodnevni život koji se počeo mijenjati, popravljati. Ne samo to. Počeo se mijenjati i naš odnos s Bogom u svakodnevnom životu, u dobru i u zlu.

Izvor mudrosti – riječ Božja na visini

U molitvama i prošnjama neprestano molimo da Tvorac svega sačuva cjelokupan broj svojih izabranika na cijelome svijetu po svome ljubljenu Sinu, Isusu Kristu po kojem nas je pozvao iz tame na svjetlo, iz neznanja na spoznavanje slave svoga imena. Tako se možemo nadati u Tvoje ime, koje je početak svakoga stvaranja, da ćemo otvorenim očima svoga srca spoznati Tebe samoga, najviše među najvišima, svetoga među svetima; Tebe koji ponizuješ drskost oholica, koji otkrivaš misli pogana, uzvisuješ ponizne, a ponizuješ ohole, obogaćuješ i osiromašuješ, usmrćuješ, ozdravljuješ i oživljavaš. Ti si jedini dobrotvor duša i Bog svakoga tijela. Ti promatraš bezdane. Ti si očevodac ljudskih djela, pomoćnik onih koji se nalaze u pogibelji, spasitelj očajnih, stvoritelj i skrbnik svakoga duha. Ti umnažаш narode na zemlji, a između svih izabireš one koji Te ljube po Isusu Kristu, Tvome ljubljenu Sinu po kojem si nas počuo, posvetio i počastio.

Gospodine, molimo Te, budi nam pomoćnik i zaštitnik. Oslobodi između nas one koji su u nevolji, smiluj se poniznima, uzdigni pale, priteci u pomoć siromasima, izliječi bolesne, obrati zalutale naroda svoga, nahrani gladne, oslobodi one naše koji su utamničeni, ojačaj slabe, utješi malodušne. Neka svi narodi upoznaju da si Ti jedini Bog i Isus Krist, Sin Tvoj, a mi da smo Tvoj narod i ovce Tvoje paše.

Ti si trajno ustrojstvo svijeta objavio po učincima. Gospodine, Ti si sazdao krug zemaljski, Ti si vjeran svim pokoljenjima, pravedan u sudovima, divan u snazi i veličanstvu, mudar u stvaranju i razborit u učvršćivanju stvaranja, dobar u svemu što se vidi, vjeran onima koji se u Te uzdaju, blag i milosrdan. Oprosti nam bezakonja, nepravde, grijeha i prijestupe naše.

Ne ubrajaj svaki grijeh slugu i službenica svojih, nego nas očisti svojom istinom te upravi naše korake da živimo u pobožnosti, pravdi i bezazlenosti srca i vršimo što je dobro i ugodno pred Tobom i pred našim poglavarima.

Gospodine, pokaži napokon svoje lice nad nama, da u miru uživamo dobra, da nas zaštiti moćna desnica Tvoja i da se od svakoga grijeha izbavimo uzvišenom rukom Tvojom, i oslobodi nas od onih koji nas nepravedno mrze.

Daj slogu i mir nama i svim stanovnicima zemlje kao što si dao ocima našim koji su Te pobožno zazivali u vjeri i istini. Tebe, koji nam jedini možeš udijeliti sva ova i mnoga druga dobra, hvalimo i slavimo po posvetitelju i zaštitniku te pastiru duša naših – Isusu Kristu. Po njemu Te slavimo i veličamo sada i od pokoljenja do pokoljenja i u vijekove vjekova. Amen.

(Sv. Klement Rimski, papa – iz Poslanice Korinćanima – 1. stoljeće)

Križevac

Brdo Križevac – kamen izvire iz kamena. Pratiš Isusov križni put. Razmišljam kakva su to bila sveta vremena kada je čovjek toliko čeznuo za visinama

da je podigao velik križ na vrh takva brda. Kolika je to čežnja za Bogom bila, koliko je ta vjera bila tvrda!

Hercegovačka noga, hrvatsko srce za Bogom je išlo, dok se preko oštra kamenja do zvijezda penjalo.

Kamen više nije oštar, zaoblio se, izgubio oštrine. Izlizale ge noge svih naroda – još uvijek se za visinama čezne!

Pridružujem Isusovu križnome putu svoj životni put. Znam, na tom putu nisam sama. Prati me Marijina pomoć i njezin majčinski skut.

Na vrhu smo. Zemlju s nebom spaja visok križ. Napisano stoji: Isusu Kristu Otkupitelju ljudskog roda što zacjeljuje našeg života svaki križ, otkupljuje grijeha hrvatskog i svih drugih naroda.

Polako skidamo križeve svoje s ramena i stavljamo ih pod Isusov križ. Bilo je teško, ali smo došli do vrha. Noseći križ, poljubili smo nebo. Da, to je njegova svrha.

Ostavili smo muke i jade, boli i tlapnje da ih On za nas nosi dalje. Krist Otkupitelj, vladar svih vremena.

A nama je vratiti se dolje, donositi plodove što nam ih dobrota Božja daje, obilato sipajući po nama milost vjere, ufanja i nade.

6. siječnja 2014.
Marija Raos

Vrijeme i rast

S fra Slavkom Barbarićem razmišljamo o svome vremenu

Priredio fra Marinko Šakota

Nemam vremena... riječi su koje se danas čuju često. Izgovaramo ih s lakoćom i ozbiljnošću kao da od njih nema ništa stvarnije. To kažemo svojim ukućanima, susjedima, prijateljima, rođacima... To kažemo Bogu kad ne molimo, kad ne idemo nedjeljom na Misu...

Na prvi pogled izjava da *nemamo vremena* ima čvrste argumente, no je li zaista tako? Možda imam vremena, samo za što i za koga? „Ako ne znamo koje su točno vrjednote u našem životu, onda moramo sebi posvijestiti gdje i čemu najviše vremena posvećujemo i znat ćemo točan odgovor na pitanje što nam je na prvome mjestu.“

Poznata krilatica da je *vrijeme novac* odigrala je veliku ulogu u kreiranju svijesti i načina života suvremena čovjeka. Time se želi reći da vrijeme treba iskoristiti do kraja, što je po sebi točno. No, ne slažemo se s namjerom te krilaticke jer ona zahtijeva potpuno podređivanje i sebe i svih vrijednosti stjecanju novca. Vrijeme treba iskoristiti ispravno, no pitanje je u što. Zar samo u zarađivanje novca?

Jedna druga krilatica koja kaže da je *vrijeme milost* otvara nam pogled prema svim dimenzijama čovjekova bića. „Iskorišteno vrijeme znači prepoznati znakove i učiniti sve što treba da bismo dobili milost. Izgubljeno vrijeme – izgubljena milost. Znati koristiti se vremenom koje nam je Bog dao na raspolaganje znak je mudrosti i sigurnost uspjeha i u duhovnom životu.“

Ispitajmo savjest i svoj odnos prema vremenu: „Što ja radim sa svojim vremenom i što u svome vremenu radim? Jesam li svjestan da je vrijeme dar Božji? Koliko vremena uzimam za materijalne stvari, a koliko za duhovne? Jesam li uspostavio ravnotežu ili mi se događa da za sve imam vremena osim za molitvu i uopće za susret s Bogom?“

Ovdje smo usred rata pronašli oazu mira

Bračni par Giuseppe Magnoni i Maria Luigia Gioachin iz Italije svake godine po nekoliko mjeseci borave u Međugorju. Za ukazanja Kraljice Mira saznali su prije četvrt stoljeća, a hodočašća organiziraju već četrnaest godina.

Priredio Krešo Šego

Na početku vas molim da nam se predstavite.

Giuseppe: Dolazimo iz Italije, iz okoline Milana. Oženjen sam Marijom Luigiom i imamo troje djece: sina svećenika Alessandra, kćer časnu sestru Barbaru te sina Simonea koji je oženjen. I Alessandro i Barbara izabrali su redovničko zvanje zahvaljujući Međugorju, a sin Simone i nevjesta upoznali su se na jednom hodočašću u Međugorju. U mirovini smo i jedan dio godine živimo u Italiji, a drugi dio u Međugorju, koje je naš drugi dom.

Vaš susret s Međugorjem?

Giuseppe: Ja sam došao prvi, a moja žena nekoliko godina kasnije. Naime, upoznao sam zajednicu koja je rođena u Međugorju, a njezin sam član postao dok je ovdje tra-

jao rat. Osnivač te molitvene zajednice bio je don Giacomo Martinello. On je često znao reći da ako Gospa otvara put do Međugorja i u vrijeme rata, znači da trebamo ići. Ono što Majka Božja obeća, ona to i održi. Tako sam prvi put došao u Međugorje 1993. Puto-

vali smo autobusom do Ancone, odatle brodom do Splita pa opet autobusom iz Splita do Međugorja.

Prvi moj susret s Međugorjem bio je susret s izbjeglicama i vojnicima. Impresionirali su me ti vojnici koji su ovamo došli tra-

Snimila Antonija Bubalo

Kada živiš Međugorje i kada osjetiš ono što ti Gospa daje, tada osjetiš potrebu da to širiš i drugima, da i drugi budu dio te milosti. Jedno je kad mi pričamo o Međugorju, to je naše iskustvo, a drugo je kad to osoba sama doživi. Želimo da svatko ima svoje iskustvo jer svatko ima svoju potrebu.

žiti mir. Usred rata, ovdje smo pronašli oazu mira, istinskoga mira. U Međugorje sam prvi put došao sa svojom kćeri i sjećam se da su nam prijatelji i poznanici govorili da smo ljudi što idemo u kraj zahvaćen ratom. Kad sam se vratio, bio sam ogorčen zbog rata i stradanja tolikih nevinih, ali isto tako radostan i miran zbog susreta s Međugorjem, zbog susreta s Gospom. Nakon toga vraćao sam se svake godine barem jedanput. Nakon sedam godina hodočastila je i moja supruga, što je bio poseban doživljaj za cijelu našu obitelj.

Što ste vi vidjeli na svome mužu kad se vratio s prvog hodočašća u Međugorje? Jeste li vidjeli neke promjene?

Maria Luigia: Na njemu sam vidjela radost i mir. Premda nisam dolazila, u molitvi sam duboko živjela Međugorje. Već dvadeset pet godina članovi smo molitvene zajednice s kojom smo redovito sudjelovali na molitvenim susretima u Italiji kada su dolazili fra Jozo ili vidioci.

Dugo je u nama sazrijevala ideja da dovedemo hodočasnike i u Međugorje, no, iskreno govoreći, toga sam se bojala bez dobra duhovnoga vođe. Sve se ipak posložilo 2000. kada smo organizirali dolazak hodočasnika. Tada sam došla prvi put i učinilo mi se da sam ovdje bila već puno puta. Prvo što sam učinila u Međugorju bila je zahvalnost Bogu i Kraljici Mira za zvanje moje kćeri. I otada smo nastavili s dolascima, u početku jedanput godišnje, a potom jedanput mjesečno. Plodovi su veliki.

Kako ste saznali za ukazanja u Međugorju?

Giuseppe: Međugorje smo upoznali preko Radio Marije koja redovito donosi priloge o ukazanjima, svjedočanstva i vijesti.

Kako ste nakon prvih hodočašća nastavili živjeti Međugorje u svojoj obitelji i svome mjestu?

Maria Luigia: U svojoj smo obitelji uvijek nastojali živjeti kršćanski. Tako smo odgajali i svoju djecu. No, upoznavajući dublje Međugorje i poruke Kraljice Mira, i naša je molitva postajala dublja, a život manje opterećen nebitnim stvarima. Također smo osjetili potrebu da se ti plodovi pokažu i u našim crkvama. I zaista, molitvena se zajednica počela sastajati u crkvi. Već se dugo svakog prvog petka sastaju članovi zajednice i to je za nas Međugorje: molitva krunice, Misa, klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu, razmatranje Gospinih poruka. Molitelj je sve više, a zadnjega petka u mjesecu okuplja nas se po pet stotina.

Međugorje je snažan poziv na življenje vjere. Svi vidimo kako se ljudi hlade kad je u pitanju molitva, pohađanje crkve, sakramentalan život. Danas je, tako se čini, ljudima puno važnije materijalno nego duhovno, a poruka Kraljice Mira upravo poziva na življenje duhovnoga.

Što vas je najviše motiviralo da organizirate hodočašća?

Giuseppe: Kada živiš Međugorje i kada osjetiš ono što ti Gospa daje, tada osjetiš potrebu da to širiš i drugima, da i drugi budu dio te milosti. Jedno je kad mi pričamo o Međugorju, to je naše iskustvo, a drugo je kad to osoba sama doživi. Želimo da svatko ima svoje iskustvo jer svatko ima svoju potrebu. Puno me ljudi pita zašto se vraćaš, zašto stalno ideš. Ali kad idem, svaki se put mijenjam, imam druga iskustva i hodočašće u Međugorje jednostavno postane potreba. Ja drugima mogu ispričati svoje iskustvo Međugorja, ali je bitno da čovjek dođe u nj i doživi svoje Međugorje. Zato dovedim hodočasnike.

Kako su se vaš sin i kći odlučili za duhovna zvanja? Kako je trajao taj proces?

Maria Luigia: Još dok sam nosila svoju djecu, molila sam da se posvete Bogu. I kći i sin odlučili su se za duhovna zvanja kao zrele osobe, a već smo kazali da je to plod Međugorja. Hodočašća Kraljici Mira utvrdila su tu njihovu odluku. I jedno i drugo bili su zaposleni, oboje su imali dobar i cijenjen posao. No Bog je htio drugo, što su i prihvatili. Nije nebitno ni to da su u našoj molitvenoj zajednici duhovna zvanja zaista česta, svake godine jedno do dva zvanja.

Giuseppe: Svake godine u studenome organiziramo hodočašće za mlade, što se pokazalo iznimno plodonosnim. U našoj molitvenoj zajednici trenutno imamo četvoricu mladića koji su se odlučili za svećenički poziv i dvije djevojke koje su se odlučile za redovnički poziv.

Što Međugorje poručuje svijetu?

Giuseppe: Međugorje je snažan poziv na življenje vjere. Svi vidimo kako se ljudi hlade kad je u pitanju molitva, pohađanje crkve, sakramentalan život. Danas je, tako se čini, ljudima puno važnije materijalno nego duhovno, a poruka Kraljice Mira upravo poziva na življenje duhovnoga.

Maria Luigia: Putovanja autobusom jako su naporna, ali su potrebna jer se hodočasnici tijekom hodočašća upoznaju s Gospinim porukama, a sve što Gospa traži sažeto je upravo u njima. Ljudi ovdje upoznaju vrijednost i snagu molitve, obnavljaju se vjernici kao i pojedinci čija je vjera pomalo zamrla.

Međugorje je na neki način vaš drugi dom?

Giuseppe: Da, ovdje živimo dobar dio godine. Bili smo na seminaru vodiča i jednog petka, kad smo postili, pošli smo prošetati i naišli na ploču na kojoj se oglašavala prodaja stanova. U tom nam je trenutku jedan gospodin dolazio ususret. Pitali smo ga možemo li pogledati stan, a sve je drugo pomogla Gospa. Rekli smo da želimo biti tu onoliko koliko možemo. Otada je Međugorje naš drugi dom i kad smo u Italiji, jedva čekamo na povratka.

Čime Međugorje privlači ljude s kraja svijeta?

Maria Luigia: Gospa nas želi sve spasiti.
Giuseppe: Mi imamo osobe koje uvijek dolaze s nama. Oni kažu da osjećaju nostalgiju za Međugorjem. Kada razgovaraju s drugim osobama, te osobe osjećaju kao da Gospa i njih zove.

Što biste vi poručili nama koji ovdje živimo?

Maria Luigia: Hodočasnici nikada ne će zaboraviti s koliko smo ljubavi primljeni tih prvih godina. Neka tako i ostane.

Giuseppe: Bilo bi lijepo kad bi se za večernjeg molitvenog programa suvenirnice, restorani i prodavaonice zatvorile. To je moja želja.

Nešto za kraj?

Giuseppe: Međugorje je danas molitveno središte svijeta, oaza mira kakvu je teško pronaći na drugom mjestu. Na svima je nama, mještanima i hodočascima, da ga takvim očuvamo. To ćemo postići samo ako slijedimo Gospine poruke.

Prevela Jadranka Loré

Poljski biskupi pozivaju: Borite se protiv rodne ideologije!

Poljski su biskupi ove godine vjernicima i ljudima dobre volje uputili poziv na borbu protiv dženderizma. Budući da većina u Poljskoj ne zna što rodna ideologija donosi, ne osjećaju se ugroženima pa joj se i ne suprotstavljaju. Poljski biskupi pozivaju na molitvu i djelovanje. Donosimo ključne ulomke iz njihova pisma.

Bl. Ivan Pavao II. podsjeća da je istina o instituciji braka iznad „volje pojedinca, hirova pojedinačnih obitelji, odluka državnih i društvenih tijela“ (23. veljače 1980.).

Kršćanska vizija braka i obitelji nije nikakva hijerarhijski nametnuta norma, nego proizlazi iz same naravi ljudske osobe, braka i obitelji. Negiranje te vizije dovodi do raspada obitelji i poraza ljudskosti. Povijest čovječanstva pokazuje da je ignoriranje Stvoritelja uvijek opasno. Zato pokušaji redefiniranja pojma braka i obitelji, koji se trenutačno nameću i koje uz pomoć nekih medija promiču zagovaratelji rodne ideologije, izazivaju velik nemir.

Rodna ideologija odraz je idejno-kulturnih promjena koje traju već desetljećima, koje su ukorijenjene u marksizmu i neomarksizmu, koje se promoviraju kroz određene feminističke pokrete i seksualnu revoluciju. Dženderizam zastupa pravila koja su u suprotnosti sa stvarnošću i ljudskom naravi. Prema toj ideologiji čovjek može sam

Pozivamo kršćanske obitelji, predstavnike vjerskih pokreta i crkvenih zajednica te sve ljude dobre volje da odlučno poduzmu aktivnosti koje će služiti potvrđivanju istine o obitelji i braku. Više nego ikada danas je potrebna edukacija obrazovnih i kulturnih djelatnika.

dragovoljno odlučiti je li muškarac ili žena, može također izabrati svoju seksualnu orijentaciju. Takvo dragovoljno samoodređivanje, koje ne mora biti konačno, treba dovesti do toga da društvo mora prihvatiti nov model obitelji, primjerice onaj koji se temelji na homoseksualnim zajednicama.

Opasnost rodne ideologije proizlazi iz njenog suštinski destruktivnog karaktera prema ljudskoj osobi, međuljudskim odno-

sima, a posljedično i cijelom društvu. Čovjek koji je nesiguran u svoj spolni identitet nije u stanju ni otkriti ni ispuniti zadaće koje stoje pred njim kako u obiteljskom, tako i u društvenom životu. Pokušaj izjednačavanja različitih vrsta zajednica *de facto* znači oslabljivanje braka kao zajednice muškarca i žene, te obitelji koja je na takvoj zajednici izgrađena.

Većina ljudi ne zna što rodna ideologija donosi i zbog toga se ne osjeća ugroženom.

Manji dio njih – prije svega učitelji i odgojitelji, a među njima vjeroučitelji i duhovnici – pokušava na svoju ruku pronaći konstruktivan način kako joj se suprotstaviti. Ima i onih koji smatraju da će Poljaci sami od sebe odbaciti tu nametanu ideološku viziju zbog apsurdnosti te utopije. Rodna se ideologija bez znanja društva i suglasnosti Poljaka već mjesecima provodi u raznim strukturama društvenoga života: u obrazovanju, zdravlju, kulturnim institucijama i nevladinim udrugama. Dio medija prikazuje ju kao pozitivivan fenomen, kao borbu protiv nasilja i za ravnopravnost.

Crkva na čovjeka i njegov spol gleda integralno i u njemu vidi tjelesno-biološku, psihološko-kulturološku i duhovnu dimenziju. Istraživanje utjecaja kulture na spol sasvim je legitimno i potrebno. Ono što je opasno, to je ideološka tvrdnja da biološki spol nema nikakva značenja za društvo i život u njemu. Crkva je odlučno protiv spolne diskriminacije, ali je istodobno svjesna opasnosti pokušaja izjednačavanja spolova i njihovih vrijednosti. Činjenica da postoje dva različita spola nije izvorom diskriminacije, nego je diskriminatorno zanemarivanje duhovnih kriterija, diskriminatorni su ljudski egoizam i taština koje treba stalno nadvladavati. Crkva se ni na koji način ne slaže s ponižavanjem homoseksualnih osoba, ali istodobno naglašava da je homoseksualnost duboko neuredna sklonost te da se homoseksualne zajednice ne mogu izjednačavati s brakom muškarca i žene.

Pozivamo kršćanske obitelji, predstavnike vjerskih pokreta i crkvenih zajednica te sve ljude dobre volje da odlučno poduzmu aktivnosti koje će služiti potvrđivanju istine o obitelji i braku. Više nego ikada danas je potrebna edukacija obrazovnih i kulturnih djelatnika.

Pozivamo također sve institucije odgovorne za školstvo u Poljskoj da ne popuštaju pritiscima malih, ali zato jako glasnih krugova koji raspolazu značajnim financijskim sredstvima i koji u ime suvremena obrazovanja žele eksperimentirati s djecom i mladež. Pozivamo odgojne institucije da se angažiraju na promociji integralne vizije čovjeka.

Sve vjernike pozivamo na molitvu za brak, obitelj i djecu. Molimo Duha Svetoga da nam daruje svjetlo razumijevanja i prepoznavanje istine o tome što je opasnost i ugroza ne samo za obitelji nego i za našu domovinu i cijeli ljudski rod. Molimo se također za hrabrost da budemo ljudi vjere i odvažni branitelji istine. Neka u takvim nastojanjima našim uzorom i pomoćnikom bude sveta obitelj iz Nazareta u kojoj je odrastao Sin Božji – Isus Krist.

Molitva za duše u čistilištu

Nije bitna dužina molitve, bitno je kako se ona moli i koliko mislimo na našega Gospodina

Danijela Sivrić

„Draga djeco! Danas vas želim pozvati da iz dana u dan molite za duše u čistilištu. Svakoj duši potrebna je molitva i milost da dođe do Boga i Božje ljubavi. A time i vi, draga djeco, dobivate nove zagovornike koji će vam pomoći u životu da spoznate da sve zemaljske stvari nisu za vas važne, da je samo nebo ono za čime trebate težiti. Zato, draga djeco, molite bez prestanka da biste sebi mogli pomoći, a i drugima kojima će molitve donijeti radost. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!“

(6. studenoga 1986.)

U današnje vrijeme ne postoji čovjek koji je bez grijeha, zapravo svi smo grješni. Upravo zbog toga postoji čistilište. Vjerujemo da ono postoji i da će nas većina ići tamo radi oprosta grijeha. Ono postoji da bismo shvatili koliko smo pogriješnoga uradili i da to molitvom popravimo.

Moleći za dušu u čistilištu, dobivamo svoga zagovornika

Molitva nas zbližava s Bogom i ako svaki dan molimo barem po jednu molitvicu, Bog to vidi. Nije bitna dužina molitve, bitno je kako se ona moli i koliko mislimo na našega Gospodina. Ljubeci našega Gospodina i moleći, korak smo ispred.

Isto tako, moleći za neku dušu u čistilištu, dobivamo i svojega zagovornika. Zbog molitve i žrtve koju činimo radi njegove duše, bit će nam uzvraceno. Taj zagovornik molit će za nas sve dok kročimo ovim planetom.

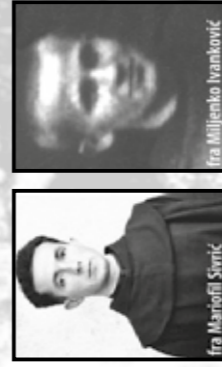
Treba vjerovati srcem i dušom

Molitvom se može sve, zato treba vjerovati srcem i dušom pa će naš život na nebu s Njim biti dobar. To će biti život pun ljubavi, radosti i sreće, život u kojem nisu važne materijalne stvari kao u zemaljskome svijetu, gdje nije važno tko je siromašan, a tko bogat, tko je kralj, a tko prošnjak... Na svršetku našega života ostat će nam samo nada da će sve molitve upućene za pokojne biti dovoljne za spas naših duša. U tom trenutku mi ne ćemo više moći odlučivati o tome. Razmislite, jer svi oni koji su sada u čistilištu ne mogu si sami pomoći. Sada ovisi o nama, o molitvama i Božjemu milosrđu.

POBIJENI HERCEGOVAČKI FRANJEVCI

1942. – 1945.

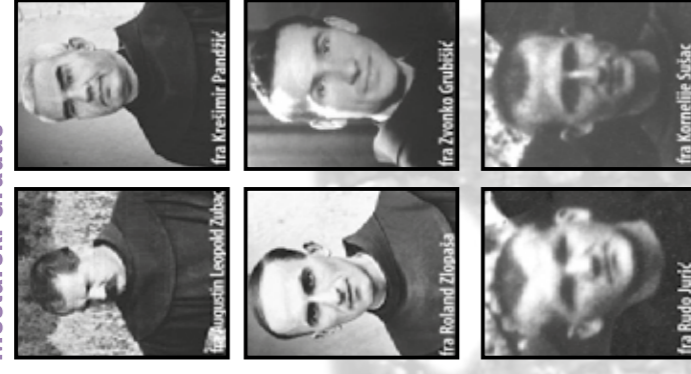
Široki Brijeg – mlinica

Široki Brijeg – samostan

Mostarski Gradac

Mostar

Križni put

Ljubuški

Zagvozd

Čitluk

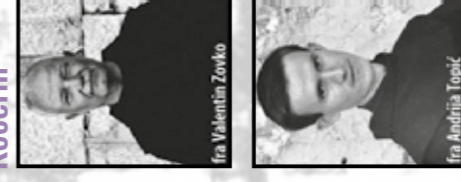
Izbično

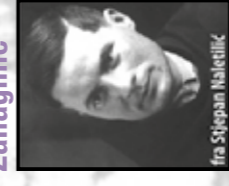
Macelj

Kočerin

Zanagline

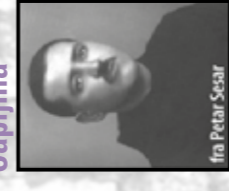
Međugorje

Vrgorac

Čapljina

Zagreb

Velika Gorica

Pobili ih komunisti:

1942.: 1

Znani grobovi: 31

1944.: 1

Široki Brijeg: 22

Kočerin: 2

Čitluk: 3

1945.: 64

Međugorje: 1

Macelj: 3

Tražimo svjedočenja glede njihova pogubljenja.

Ako išta o tome znate, dojavite što prije Vicepostulaturi.

Također dojavite ako ste na njihov zagovor dobili neku milost ili čudo.

VICEPOSTULATURA POSTUPKA MUČENIŠTVA »FRA LEO PETROVIĆ I 65 SUBRAČE«

Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg; tel.: (039) 700-325; faks: (039) 700-326

e-adresa: mostar@pobijeni.info; web: www.pobijeni.info

Božji odgovori na potrebe određena vremena

Zacijelo nam je zorno i jasno da je obuća onoga galilejskoga ribara koga Isus izabra i pozva odveć velika svakomu tko se u njoj kreće. Vidjeli smo na svršetku Godine vjere da papa Franjo šest-sedam minuta nijemo promatra škrabicu koju drži u rukama. U njoj su pohranjeni komadići zemnih ostataka apostola Petra koga je Isus pozvao u svoju službu i povjerio mu brigu za cijelu Crkvu. Povjerio ju je Petru i njegovim nasljednicima.

fra Tomislav Pervan

Papa kao da nije vjerovao da u ruci drži moći osobe koja je s Isusom hodila, proživjela svoj muževni vijek i na kraju položila život za tu jedinstvenu osobu koja je prije dvije tisuće godina hodila ovom zemljom. Kao da nije mogao doći sebi: *Zar je zbilja to moguće da su to ti zemni ostaci? I da se osoba čiji su ovo zemni ostaci družila s Isusom?* I da on, rođen u dalekoj Argentini, danas navlači Petrovu „obuću“ u Kristovu djelu u svijetu? Obuća je nedvojbeno svakomu prevelika. Bila je i samu Petru! Bilo da je govor o običnim sandalama za prašnjave galilejske putove ili, pak, o boji cipela kakve nose pape (o čemu žuti tisak rado piše). Bog ne uzima mjeru nećijih stopala. Petrova su stopala prevelika za svakoga, svatko u njima posrće ili uči prve nespretne korake.

Crkva pred izazovima

Petrova služba nije jednostavna, nije to služba za svakoga. Dvije se tisuće godina to zorno očituje. U toliko se navrata stječe dojam da je upravo opstanak Crkve na pozornici ovoga svijeta bjelodan dokaz da je Crkva izvorno Božje djelo, samo Kristovo djelo na ovoj

zemlji, koje je toliko puta ugrožavano, izvana i iznutra, nerijetko više iznutra nego izvana. Te ugroze ne prestaju ni danas. I danas mnogi upravo unutar same Crkve žele je izvesti pred *streljački vod*. Pojedinci pokušavaju uz pomoć osobna buntovna neposluha *reformirati* Crkvu. Uočljivo je to u mnogim akcijama pojedinih skupina „odozdo“ koje traže sad ovo sad ono, a zapravo bi trebale početi od sebe i vlastita obraćenja, od suobličavanja s Isusom.

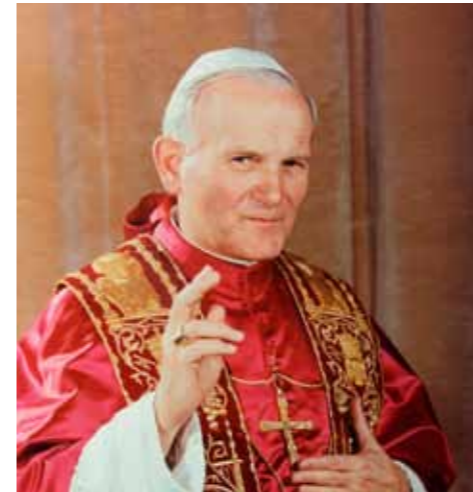
Vrijedi ta konstatacija napose za naše vrijeme i nedavnu prošlost, kako se veli, za naša *moderna vremena*. Nikada do sada – od njenih početaka – nije bila Crkva ugrožena i proglašena kao u minula dva stoljeća. Dvije su strašne i protubožne i nečovječne ideologije stezale u svojim okovima cijelo dvadeseto stoljeće: nacizam, pomiješan s fašizmom, te komunizam. Danas su to razni ini *izmi* koji stavljaju Crkvu pred možda i još veće izazove. U postkomunističkome svijetu imamo u novim demokracijama ugroze nezasitne grabežljivosti, materijalizma, utilitarizma, relativizma i subjektivizma koji sustavno uništavaju sav onaj civilizacijski i kulturološki kapital što ga je Crkva namaknula svijetu tijekom dvaju tisućljeća.

Ako je značajnije *imati od biti*, ako se sve prosuđuje prema vrijednosti i tržištu, prema korisnosti stvari (pa i osobe), s vremenom se i osobe svode i degradiraju na puke objekte. Gdje se niječe mogućnost spoznaje dobrote i istine putem razuma, ostaje neodgovoreno i samo pitanje opća dobra. Gdje istina nije više kadra podići svoj glas – osim apsurdne tvrdnje da istina ne postoji – potom, gdje vrijede jedino i isključivo individualni pogledi i potrebe, osjećaji i želje, tu je i „pravo“ uvijek na strani onih koji imaju „moć“ provesti svoje zamisli i ideološke zasade, kako se to pokušava, primjerice, sada u Hrvatskoj.

Ivan Pavao II. uveo je u optjecaj govor o civilizaciji, odnosno o kulturi smrti (nadovezujući se na Pavla VI.), a Benedikt XVI. govor o relativizmu. Nisu to puke metafore za moguće ugroze i opasnosti, nego krajnje oštroumna analiza postojećega stanja u svijetu koji ga strmoglavce sunovraćuje u konačnu propast.

Suvremeni pape – odgovor Duha Svetoga na izazove vremena

Sloboda, jednakost i bratstvo san je prosvjetitelja iz 18. stoljeća koji je onodobno učinio

prevrat protiv tijesne sprege *trona i oltara*. Taj je san odsanjan u strašnim krvoprolicima koja su se dogodila pod egidom te biblijske krilatice. Čini se da je danas jedino moguće u Crkvi i s Crkvom ponovno sanjati slobodu, jednakost i bratstvo svih ljudi. Danas više nisu protivnici praznovjerje, samovolja vladara ili kraljeva, tradicija, nego svime vlada svestlast tzv. *political correctness* (tj. nikomu se ne zamjerati, sve treba otpjeti, nikomu ne kazati istinu u lice), zatim nazoviznanstveni scijentizam i čisto instrumentalni um što čovjeku priječi izlazak iz one *Platonove špilje* na svjetlo, izlazak iz svoje nezrelosti, da se služi svojim umom bez ičijega tutorstva i skrbništva (Kant). Habermas govori o „nedovršenu projektu moderne“, ne bez ironije, a čini se da taj projekt nigdje nije u tolikoj mjeri dovršen kao u Crkvi. Naime, davno je rekao veliki Akvinac da Bog nije čovjeku ništa naredio što nije snagom svoga uma kadar spoznati i izvršiti.

Najveća je moja osobna nesreća to što nisam svet, rekao je neukrotiv pisac i neobuzdan katolik Leon Bloy, a jedan je drugi velikan rekao da u svijetu imamo krize jer nema dovoljno svetaca ni svetosti. Manjka nam žena i muževa koji su odlučni slijediti Isusa Krista noseći svoj križ prema Kristovu napatku. Prepuna je povijest Crkve svetačkih likova. S pravom možemo reći da su suvremeni pape odreda pravi Božji odgovor, odgovor Duha Svetoga, na izazove vremena u kome su živjeli i vodili kormilo Kristove lađe. Davno se otprilike ovako izrazio znalac čovjekova duha, ali i svijeta, Romano Guardini: „Ljudima moći, koje ne vodi savjest i koji nisu odgovorni pred vlastitom savješću i svijetom, ovladavaju demoni... Ne postoji bitak ni biće bez gospodara... Nad svakim (po)stoji neki gospodar. Sve su to zaboravili ljudi novoga doba. Mislili su da mogu naprosto imati moć i služiti se njome slijedeći nekakvu logiku stvari koje bi se morale jednako pouzdano ponašati u po-

dručju čovjekove slobode kao i u prirodi, što pak nije slučaj.“

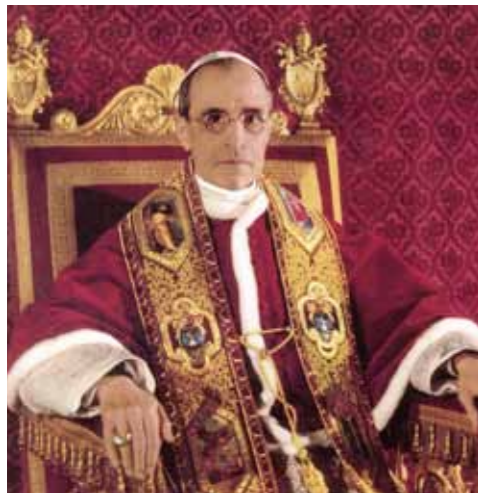
Svaki je papa od Drugoga svjetskog rata naovamo na sebi svojstven način hrid o koju su se objicali, koju su zapljuskivali valovi suvremena svijeta i bezbožnih ideologija, ali ih nisu mogli oboriti ni Petrovu lađu potopiti. Pio XII. dokazao se stamenim stupom u vremenu nezapamćena terora i svjetske klaponice. Najprije je kao nuncij u Bavarskoj potom u Berlinu doživio ruski *Oktobar* te Hitlerov prevrat i uspon na vlast u Münchenu, gdje je odsjedao kao nuncij. Trebalo je podići glas protiv zlosilja, i nacističkoga i komunističkoga. Ivan XXIII., blaženik, a doskora i svetac, poznat po svojim enciklikama koje su ponajbolje tumačene u spisima Drugoga vatikanskoga sabora, što ga je sazvao i otvorio, nazivan je *Dobrim*, no u stajalištima je bio neumoljiv. Sam nadnevak najave Sabora – blagdan Pavlova obraćenja – poruka je Crkvi: Crkva se treba zaputiti na izvore, okrenuti prema Isusu Kristu, ići naprijed pogleda uprta u Isusa Krista! Pavao VI. uči će u povijest Crkve kao tankočutan teolog (francuskoga kova) i mislilac koji je usmjeravao Sabor nakon smrti Ivana Dobroga te dovršio njegov rad. Crkva je, isticao je, po svome poslanju u svijetu *sakrament dijaloga*, a ostat će upamćen po enciklici *Humanae vitae*, o prenošenju života, zaštiti bračnoga morala. Enciklika je izazvala velike prijepore u svijetu, a trebamo imati na umu da je ugledala svjetlo dana u godini studentskih nemira, seksualne revolucije, u vremenu kad se na tržištu pojavila kontracepcijska pilula koja je omogućila nesmetano i promiskuitetno seksualno ponašanje bez opasnosti od začeca. Pilula je uzrokovala strahovite demografske posljedice u populaciji zapadnoga svijeta. Potonja povijest potvrdila je ispravnost stajališta ovoga Pape i crkvenoga učiteljstva te cjelovit pogled crkvenoga nauka na ljudski život i ljudsku osobu.

Svijetom treba zavladati civilizacija ljubavi

Ivan Pavao II. dolazi iz komunističkoga okruženja. Drugi vatikanski sabor nije osudio komunistički zlosilni sustav, vjerojatno iz obzira prema vjernicima koji su živjeli pod terorom bezbožne policijske države i doušništva. Svjetski su političari, pa i crkveni ljudi, mislili da je komunizam duga vijeka, da se s njime valja „aranžirati“. Takva mišljenja ne bijaše Ivan Pavao II. Znao je i bio svjestan da su komunizmu dani odbrojani, da treba samo moliti i (do)čekati trenutak kada će svanuti dan slobode, kada će se dignuti mrak s europskoga Istoka. Stoga nije bio za dijalog s komunizmom. Komunizmu treba suprotstaviti snažnije i moćnije oružje čvrste vjere, upravo kao u ranu kršćanstvu. Bit će upamćen kao papa koji je podario Crkvi i svijetu petnaestak enciklika, jednu značajniju od druge. Njega se može prozvati *Papom slobode* te osobom koja je zastupala *kulturu života spram civilizacije smrti*, napose u enciklici *Evangelium vitae*. Svijetom treba zavladati *civilizacija ljubavi*, zaštita ljudskoga života od sama začeca. To ima prioritet u njegovu mišljenju i pred skrbi za svjetski mir. U jednoj je rekao ovo: „Duh svijeta nudi nebrojene iluzije te raznolike oblike tobožnje sreće. Nije li primjerice najdublje pomračenje kad lažni proroci guše i trnu u srcima mladih ljudi svjetlo vjere, nade i ljubavi? Najgolemija je varka i najčešći uzrok nesreće ‘iluzija, moći, pronaći život, i to bez Boga, otkriti slobodu isključujući moralne istine i osobne odgovornosti.“ (Toronto, 2002.)

Naslijedio ga je Joseph Ratzinger, njemački kardinal i najbliži suradnik tijekom četvrt stoljeća. On nedvojbeno spada u red najprodornijih mislilaca suvremene svjetske scene. On je uspio, i onima koji su daleko kao i (bogo)tražiteljima, približiti fascinantnost kršćanske vjere. Mnogi su se nemalo iznenadili

Nastavak na str. 28. ►

Međunarodno istražno povjerenstvo o Međugorju završilo s radom

Vatikan, (IKA) – Međunarodno istražno povjerenstvo o Međugorju pod predsjedanjem bivšega rimskog vikara kardinala Camilla Ruinia 17. je siječnja održalo posljednju sjednicu, izjavio je 18. siječnja pročelnik Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi. Rezultati ispitivanja bit će predani Kongregaciji za nauk vjere na daljnju obradu. Prema tvrdnjama šest

osoba, u Međugorju se u lipnju 1981. ukazala Gospa, a ukazuje se još i danas. Nadležna Biskupska konferencija 1991. godine izrazila je suzdržanost o tom fenomenu te je zabranila službena hodočašća u mjesto. Vatikanska komisija u ožujku 2010. od Kongregacije je preuzela zadaću provjere tog hodočasničkoga mjesta. Međutim, u središtu njihova rada nisu ipak bila Marijina ukazanja, nego duhovni život i dušo-

brizničko praćenje hodočasnika koji dolaze u Međugorje.

Marijina navodna ukazanja u Međugorju započela su 24. lipnja 1981. Šestero djece tada je izjavilo da im se Gospa ukazala dok su čuvali ovce. Ukazanja, prema kazivanju sada već odraslih vidjelica i vidjelaca, događaju se dosta učestalo i danas. Gospa im pritom daje precizne izjave o crkvenim i o raznim drugim temama.

Božićni koncert

U Međugorju je 29. prosinca u dvorani bl. Ivana Pavla II. održan božićni koncert na kojem su uz izvođače iz župe Međugorje nastupili i brojni gosti među kojima i Doris Dragović, Zorica Kondža te Ivan Mikulić. Organizator koncerta bili su Župni ured Međugorje, a suorganizatori mjesne zajednice Međugorje i Bijakovići.

Na početku koncerta sudionike i gledatelje pozdravio je međugorski župnik fra Marinko Šakota te svima zaželio sretan Božić i novu godinu. On je također ista-

knuo važnost ovakvih susreta koji, s jedne strane, potiču stvaralaštvo mladih u župi, a s druge promiču mir i zajedništvo.

Na koncertu su uz spomenute glazbenike nastupili: veliki zbor župe Međugorje, ženska klapa „Smilje“, Frama Međugorje, klapa „Subrenum“, dječji zbor „Golubići mira“, folklorna sekcija „Šurmanci“, tamburaški orkestar „Šurmanci“, fra Karlo Lovrić, mlada pjesnikinja Ivana Buntić, HKUD „Sv. Marko Vionica“ te Stjepan Yesseta. Svoj doživljaj Božića pjesmom je iskazala i klapa „Luka“ iz Ploča.

Vrijedni framaši

Međugorska Frama i prošle je godine organizirala božićnu akciju pod nazivom *Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste* te je tako Božić i najpotrebnijima bio radosniji.

Članovi stvaralačke sekcije Frame svakodnevno su izrađivali vijence koje su u došašću subotom i nedjeljom prodavali domaćim vjernicima i hodočasnici. Prikupljen novac podijelili su siromašnima i još jedanput im pokazali da nisu sami i ostavljeni. Međugorska Frama izrasla je iz molitvene skupine mladih koju je vodio fra Slavko Barbarić. U Frami uz glazbenu sekciju djeluju i dramska, medijska, čitalačka, molitvena, stvaralačka, karitativna, sportska te ekološka sekcija. Mladi međugorske Frame svojim djelovanjem uljepšavaju razne događaje u svojoj župi.

Statistika za siječanj 2014.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 50 000
Broj svećenika koncelebrana: 870
(28 dnevno)

Biciklist iz Španjolske

Brojni hodočasnici u Međugorje dolaze različitim prometnim sredstvima, a mnogi i pješice. Jedan zanimljiv posjet dogodio se sredinom prosinca: 24-godišnji Bosco Gorbena iz Španjolske je stigao biciklom. Na putu je proveo tri i pol mjeseca, a njegovo hodočašće bilo je svojevrsno traženje sebe i dragoga Boga. „Na put sam krenuo 28. kolovoza nakon što sam diplomirao veterinu. Htio sam ići do Turske i proći kroz Međugorje jer sam o njemu davno čuo od članova svoje obitelji koji su hodočastili Kraljici Mira. Moji su se stric i strina ovdje obratili i uvijek mi pričali o Međugorju. Nisam uspio doći do Turske, ali došao sam do Međugorja i to je bilo prekrasno putovanje. Ljudi su bili iznenađeni kada bi me vidjeli s mnoštvom stvari na biciklu. Zanimalo ih je kamo idem, odakle dolazim“, kazao je mladi hodočasnik iz Španjolske te dodao da ga se u Međugorju najviše dojmila vjera koja se može osjetiti na svakome koraku.

Prvi put u Međugorju

Početkom siječnja u Međugorju su boravili hodočasnici iz Poljske, Slovačke, Češke, SAD-a, Italije, Koreje, Kine, Njemačke, Austrije, Francuske i Argentine. Tada smo susreli i hodočasnica Blanku iz Češke koja je došla prvi put. Posvjedočila nam je da je jako zahvalna što joj se ispunila davna želja. Za ovo mjesto i Gospina ukazanja čula je devedesetih godina te dodala da je siječanj pravo vrijeme za molitvu i promišljanje o svome životu.

Članovi velikog župnog zbora Kraljice Mira u Rimu

Članovi velikog župnog zbora „Kraljica Mira“ iz Međugorja pod vodstvom s. Irene Azinović od 3. do 9. siječnja 2014. hodočastili su u Italiju. Na tom već tradicionalnom putovanju najprije su pohodili Padovu i u svetištu sv. Leopolda Bogdana Mandića bili na misnome slavlju koje je predslavio don Donald Marković. U Rimu su posjetili bazilike sv. Petra, sv. Pavla, sv. Ivana Lateranskog i sv. Marije Velike. U crkvi sv. Jeronima svojim su nastupom obogatili misno slavlje koje je predslavio mons. Jure Bogdan, rektor Hrvatskog zavoda. Potom su pohodili i katacombe sv. Kalista gdje su posjetili grob sv. Cecilije, zaštitnice zbornoga pjevanja. Misna slavlja svojim pjevanjem uveličali su i u Monte Cassinu kod sv. Benedikta i sv. Skolastike te u Asizu.

Za boravka u Rimu članovi međugorskoga zbora imali su priliku pozdraviti papu Franju koji je za opće audijencije 8. siječnja u papamobilu prošao pokraj njih, a također su nazočili i nedjeljnom Angelusu Svetoga Oca, što je nezaboravan događaj.

Članovi zbora posjetili su još neke talijanske gradove želeći upoznati ljepote zemlje iz koje u Međugorje dolaze brojni hodočasnici. Takvi susreti omogućili su im upoznavanje kulture i mentaliteta ljudi koji svakodnevno dolaze u međugorsko svetište. Članovi župnoga zbora bili su smješteni u Domu hrvatskih hodočasnika „Dr. Ivan Merz“ u Rimu. Slavo Mandurić iz Zagreba bio je vodič Međugorčanima, a organizator putovanja bio je međugorski župni ured na čelu sa župnikom fra Marinkom Šakotom.

Dvanaesta obljetnica smrti fra Leonarda Oreča

Dana 21. siječnja navršilo se dvanaest godina od smrti bivšega međugorskoga župnika i utemeljite-

lja vjersko-humanitarne organizacije „Međugorje – Mir“ fra Leonarda Oreča (Posuški Gradac, 1928. – Zagreb, 2002.).

Fra Leonardo je u Međugorju služio od 1988. do 1991., a od toga je nešto više od godinu dana bio župnik. Tijekom te tri godine ostavio je neizbrisiv trag kao iskusan i mudar svećenik te gorljiv širitelj Gospine poruke mira i pomirenja. Godine 1992. u Splitu je utemeljio humanitarnu udruhu „Međugorje

– Mir“ koja je preko prijatelja Međugorja posredovala da se prikupe deseci tisuća tona humanitarne pomoći našem narodu za vrijeme Domovinskoga rata. Pomoć udruge koju je fra Leonardo utemeljio stizala je čak i do Kosova, Makedonije, Albanije... odnosno tamo gdje je bila najpotrebnija.

Od godine 1997. fra Leonardo je djelovao u Generalnoj kuriji franjevačkoga reda u Rimu. Na toj službi bio je do srpnja 2001. kada ga je pogodila teška bolest. Upravo tih dana bio je proslavio svoju zlatnu Misu. Preminuo je u Zagrebu 21. siječnja 2002. Pokopan je na groblju Martića križ u Posušju.

Svetu Misu za pokojnog fra Leonarda u međugorskoj župnoj crkvi predslavio je fra Stanko Mabić u suslavlju s tri svećenika.

Svjedočanstvo vjere i mira

Književnica iz Rijeke Diana Rosandić svjedočila je za Radiopostaju Mir Međugorje o pronalasku vjere i mira u Međugorju.

Književnica Rosandić rođena je u obitelji u kojoj nije bilo Gospodina. Jedan izvanredan događaj u djetinjstvu učinio je da je primila sakramente i upoznala Gospodina, ali pravu vjeru i mir, kaže, doživjela je upravo u Međugorju. „U mojoj obitelji nije bilo svete Mise nedjeljom, molitve prije jela... Božić se slavio samo zbog obiteljskog druženja. Nakon što sam primila sakramente, bila sam jako radosna. Onda je opet u mome životu nastupilo lutanje. Tada sam upoznala jednog krasnog čovjeka s kojim sam se vjenčala. On je bio slikar, književnik. Pisao je svoj drugi roman u kojemu je, zapravo, šifrirano pisao o Međugorju. Obolio je i 1995. otišli smo u Međugorje To je bio moj prvi susret s Međugorjem“, kaže Dijana. To je svoje iskustvo opisala u romanu: „Moj se muž nije mogao popeti na Brdo ukazanja. Poslije umire, a taj mi je posjet nanio ranu od Međugorja. Klečala sam tu, molila, tražila ozdravljenje, ali ono se nije dogodilo. To je bila moja volja, a Bog je očito imao druge planove, što ni-

sam mogla prihvatiti, a dugo vremena nisam prihvaćala ni Međugorje.“ Jednom su je prilikom prijatelji pozvali da s njima pođe na Festival mladih: „Nakon negodovanja, krenula sam i dogodilo se novo, predivno otkri-

će, mnoštvo ljudi koji mole. Tada je zaliječena i rana mog prvog dolaska. Otada redovito dolazim na Festival mladih i svaki put dobijem mir. U Međugorju osjećam istinsko kršćanstvo bratstvo.“

U godinama gladi

U dvorani bl. Ivana Pavla II. u Međugorju u nedjelju 19. siječnja dramska sekcija HKUD „Didak“ iz Gradnića izvela je predstavu *U godinama gladi* fra Ante Marica, a u režiji Tine Laco.

Predstava govori o teškim godinama gladi u Hercegovini tijekom Prvoga svjet-

skog rata, čudesnoj pojavi fra Didaka Buntića te vjeri i ljudskoj vedrini koja i u najtežim vremenima pronalazi snagu za život.

Drama *U godinama gladi* premijerno je prikazana 2011. godine na manifestaciji „Didakovi dani“ u Gradničima i već tada pokazala da je riječ o snažnu umjetničkome djelu.

Svjedočanstvo supružnika Kanižaj iz Zagreba

U siječnju smo u Međugorju susreli i supružnike Nelu i Igora Kanižaja iz Zagreba koji su posvjedočili da svako hodočašće Kraljici Mira donosi velika radost i novo duboko iskustvo.

Igor je počeo dolaziti još kao fra-maš, a svaki mu je posjet donosio nešto novo, ponajprije mir: „Ovo je oaza mira, utočište.“ Za razliku od njega, Neli se dugo opirala dolasku, ali ju je neispunjena želja za majčinstvom ponukala na hodočašće. Unatoč nepovjerenju s kojim je došla na Podbrdo pred Gospu, Majka Božja uslišala je njene molitve: „Bilo me sram, jer sam došla s tolikim nepovjerenjem. Osjetila sam neku mirnoću, toplinu, dobrodošlicu. Samo mjesec dana nakon toga saznala sam da sam trudna.“ Danas su roditelji sedmogodišnjeg Noe.

Pokop posmrtnih ostataka fra Martina Sopte i fra Slobodana Lončara

Veljača je mjesec u kojem se na poseban način prisjećamo franjevac, svećenika i puka stradala koncem Drugoga svjetskog rata i u poraću. U veljači 1945. „osloboditelji“ su oslobodili života tisuće nevinih, a svoj pohod smrti najdrastičnije su započeli ubojstvom fratara na Širokom Brijegu. Ovogodišnji IV. dani pobijenih hercegovačkih franjevaca, upriličeni u povodu 69. obljetnice komunističkoga ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca, započinju 4. veljače u župnoj crkvi Uznesenja BDM.

Prva tri dana program započinje u 17.30 molitvom krunice i razmatranjem, u 18.00 sati slijedi sv. Misa zadušnica, a trećega dana, u četvrtak, u 19.00 sati bit će klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Na sam dan obljetnice 7. veljače program započinje u 16.00 sati molitvom pred ratnim skloništem, mjestom ubojstva i zapaljenja 12 franjevaca iz širokobriješkog samostana. Slijedi molitva pred grobom gdje su trenutno pokopana 22 ubijena hercegovačka franjevca. Sv. Misu zadušnicu predvodit će provincijal hercegovačkih franjevaca fra Miljenko Šteko.

U ovoj prigodi u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu bit će pokopani fra Martin Sopta, profesor u Mostaru, i fra Slobodan Lončar, župni vikar u Drinovcima. Posmrtni ostatci ove dvojice franjevaca ekshumirani su 2010. godine iz masovnog grobišta na lokalitetu Tomića njiva. Na žalost, još se uvijek ne zna za posljednje počivalište 33 ubijena hercegovačka fratara. Sv. Misa za stradale fratre i nevine žrtve u Mostaru slavit će se 14. veljače, na dan kada je iz mostarskog samostana odvedeno i ubijeno sedam svećenika, među njima i provincijal fra Leo Petrović.

Sveta Misa za stradale fratre i župljane

U međugorskoj se župnoj crkvi 10. veljače, na Štepinčevu, svake godine prikazuje sv. Misa za fratre iz ove župe ubijene koncem Drugoga svjetskog rata i u poraću te za župljane stradale u Prvome i Drugome svjetskom ratu te u Domovinskom ratu. Danas se još ne zna za posljednja počivališta mnogih, ali sjećanje na njih živi u molitvi vjernih.

Sveta Misa za stradale počinje u 18 sati.

Naša užina

Kršćanska sadašnjost jesenas je u povodu stote obljetnice rođenja

fra Janka Bubala (1913. - 1997.) objavila knjigu izabranih pjesama *Naša užina*. Knjigu je priredio i opsežnim pogovorom popratio Božidar Petrač, predsjednik Društva hrvatskih književnika.

I prvu knjigu pjesama ovoga istaknutog hrvatskog pjesnika, memoarista i pisca nezaobilazne knjige o međugorskom fenomenu *Tisuću susreta s Gospom*, *Koraci od jučer*, također je objavila Kršćanska sadašnjost (1973.).

Umro Radoslav Šteko

Dana 25. siječnja u Münchenu je u 71. godini života preminuo Radoslav-Ratko Šteko, otac provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenka Šteke.

Radoslav Šteko rođen je 15. studenoga 1943. u Mesihovini, župa Seonica, od oca Marijana i majke Anice, rođene Višić.

Sa suprugom Marom, rođenom Zorić, hrvatskom je narodu darovao sinove fra

Miljenka i Marija te kćeri Ankicu i Milu. Veći dio svoga života proveo je na radu u Njemačkoj, a nakon umirovljenja veći dio godine sa suprugom je živio u Orebiću na poluotoku Pelješcu. Radoslav Šteko pokopan je 28. siječnja 2014. u Bučićima u Mesihovini.

Posljednjem ispraćaju nazočili su supruga, djeca, unučad i članovi obitelji te svećenici, redovnici, časne sestre i brojan puk Božji. Pogrebne obrede predvodio je i svetu Misu zadušnicu predslavio fra Ivan Ševo, vikar Hercegovačke franjevačke provincije, a nazočnima je u ime obitelji zahvalio fra Miljenko. U ime župe Seonica, kojoj je pokojni Radoslav cijeli život doprinio, oprostio se župnik fra Vinko Kurevija.

▶ **Nastavak s 23. str.**

kada je javno i otvoreno razgovarao s vodećim predstavnikom *Frankfurtske škole* J. Habermasom koji sebe „krsti“ *religiozno nemuzikalnim*. Obojica su se suglasili da u postsekularnom i postmodernom svijetu vjera i um imaju jedno od drugoga što naučiti, da zapravo um ne može bez vjere, ali i obrnuto. Oni se međusobno korigiraju i dopunjuju. Ili pak njegov govor pred njemačkim parlamentom u kome papa Benedikt kritizira zakinitu pojam uma u suvremenu svijetu rabeći pritom sliku goleme betonske građevine bez prozora i vanjskoga svjetla. Sve je klimatizirano i pod umjetnim svjetlima, bez božanskoga izvora. Svi mi ipak crpimo iz božanskih zaliha, makar to nudimo svijetu kao djelo svojih ruku. Moramo širom rastvoriti prozore i vrata, okrenuti se nebu i zemlji. Čovjekov um ne gubi ništa otvarajući se svjetlu i sadržajima vjere. Benedikt XVI. svojim se spisima, govorima, propovijedima... očitovao pred svijetom kao zbiljski prorok suvremenice. U Misi posvete ulja na Veliki četvrtak 2012. obratio se svećenicima cijeloga svijeta smjerajući na javni neposlus što su ga očitovali neki župnici njemačkoga govornoga područja. Između ostaloga rekao je otprilike sljedeće:

Je li ikada neposlus bio put obnove Crkve? Je li danas neposlus put obnove? Ima li u neposluhu išta od suooblčavanja Kristu koje je uvijek pretpostavka svake istinske obnove? Nije li posrijedi samo očajnički pokušaj i nagon uraditi nešto kako bismo pretvorili Crkvu u nešto prema vlastitim željama i predodžbama?... Krist je sam konkretizirao svoje poslanje svojim poslušom i poniznošću sve do križa te time ovjerio svoje poslanje. *Ne moja, nego tvoja volja!* Temelj i pretpostavka svake obnove jest suooblčavanje s Kristom. Iščitati se to daje na tolikim svetačkim likovima i velikanima u povijesti Crkve. Svetci nam pokazuju kako se odvija obnova te kako joj možemo služiti. Ne obazire se Bog na vanjske uspjehe, nego svoje bitke dobiva u poniznome znaku gorušičina zrna. Ni mi ne naviještamo privatne teorije ni mišljenja, nego vjeru Crkve koje smo poslužitelji. Znamo da sveti Arški župnik nije bio znanstvenik ni učitelj, pa ipak je svojom pojavom i propovijedu pogadao srca vjernika, jer je sam bio zahvaćen i pogođen. Sam je bio oblikovan Riječju, Logosom, i stoga je mogao biti vjerodostojan navjestitelj. Zoran i poučan primjer i za današnje svećenike i laike!

Međugorje, 24. siječnja 2014.
Spomen sv. Franje Saleškoga

Ovo je doba naše nebeske Majke

Prvi dojmovi o Međugorju uistinu su predivni. Ovo je mjesto gdje je Majka Marija nazočna na poseban način. Ljudi se ovdje ponašaju u skladu s osjećajem da je ona naša majka i otvoreni su dijeliti to životno iskustvo sa svim hodočasnici. Najviše su me se dojmile ispovijedi i obraćenja.

Razgovarale Ana Marija Prskalo i Marijana Drmić

U Međugorju je u listopadu 2013. sa skupinom hodočasnika iz Kanade i Hong Konga prvi put boravio nadbiskup John Barwa. Njegova nadbiskupija Cuttack-Bhubaneswar u Indiji broji oko 11 milijuna stanovnika, od čega je oko 70.000 katolika. Nadbiskup Barwa ne skrbi se samo o vjerskom životu svojih vjernika, nego i o poboljšanju njihova društvenoga i gospodarskoga položaja u indijskom društvu čiji su članovi podijeljeni na kaste.

Možete li nam reći nešto o svojoj nadbiskupiji i kastnoj društvenoj podjeli u Indiji?

– Svi mi biskupi i nadbiskupi ujedno smo i svećenici koji su dužni skrbiti o narodu, osobito o njegovu vjerskome životu. Zadaća vjerskoga vođe je promicati i štiti rast vjere svoga naroda. To je i moja glavna zadaća ali, naravno, ne možemo odvajati vjeru od svakodnevnoga života ljudi. Odisha, indijska država u kojoj se nalazi moja nadbiskupija koju čini pet biskupija, najsiromašnija je država u Indiji. Stoga, kada govorim o brizi za bolji život svoga naroda, moram govoriti i o ekonomskim i društvenim aspektima života.

U Indiji ljudi po rođenju bivaju svrstani u jednu od četiriju kasta. Prvu kastu čine *brahmmani* i njihova je glavna zadaća bogu prinositi žrtve. Njih se smatra višom kastom. Druga kasta su *kšatrije*. To su ratničke skupine. Treću kastu čine *vajšije*. Tu kastu čine zemljoradnici i poslovni ljudi. Zadnja kasta su *šudre*. Oni ne mogu imati ništa u svome vlasništvu, a njihova je zadaća služiti drugima. Rade poslove kao što su uklanjanje mrtvih životinja, čišćenje ulica i druge najprljavije poslove. Preživljavaju milošću viših kasta. Kršćani pripadaju upravo tom zadnjem staležu. Prvu skupinu mojih vjernika čine takozvani *nedodirljivi* ili *šudrani*, dok drugu skupinu čine ljudi iz *plemena*.

Kako pomažete tim siromašnim ljudima?

– Po pitanjima izobrazbe i društvenoga razvoja o njima se ne vodi nikakva računa. Potpuno su izolirani te ih se čak ne može ni dotaknuti zbog čega ih se i naziva *nedodirljivima*. Susrećući se s tim ljudima, misionari su, posebice oni iz Europe, shvatili kolika im pomoć treba pa su svoje vrijeme i energiju usmjerili upravo na njih. Otvorili su škole, bolnice i prihvatilišta. Također su osnova-

li župe u njihovim selima te započeli razne druge aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete života. Upravo zbog poboljšanja u pojedinim područjima života, zdravstvenih programa te izobrazbe koja im je pružena, ti su ljudi napredovali i napreduju u životu, završavaju škole, dobivaju dobre poslove i grade kuće. To je ujedno i naša glavna zadaća – podignuti izgubljene, zadnje i odbačene. Hindusi vjeruju u ponovno rođenje pa se smatra da su *šudrani* nekada bili dobri ljudi ali, jer nisu ispravno živjeli, za kaznu su se ponovno rodili kao *šudrani* pa moraju ispaštati službu drugima. Zbog toga što im pomažu, misionari su u Indiji nailazili na velike otpore, što se i danas događa. Smatra se da time što čine – što nastoje obrazovati *šudrane* – žele uništiti društveni poredak. To je glavni razlog zbog čega prolaze kroz teška progonstva.

Kako su živjela, odnosno kako danas žive plemena u Indiji?

– Osobno pripadam jednoj od plemenskih skupina koje ne ulaze u podjelu koju sam naveo, nego su zasebne skupine. U početku su plemena živjela u šumama i preživljavala im pomoć treba pa su svoje vrijeme i energiju usmjerili upravo na njih. Otvorili su škole, bolnice i prihvatilišta. Također su osnova-

mena su imala drukčije probleme nego ostali stanovnici Indije.

Mi smo vjerovali i vjerujemo da je zemlja Božji dar te ju zato čistimo i obrađujemo. K tomu, smatramo da nitko ne može biti vlasnik zemlje, ali se može njome služiti. Tako, ako na jednom mjestu zemlja ne daje dovoljno uroda, to se mjesto napušta i prelazi se na drugo mjesto. Nikada nismo posjedovali zemlju, iako smo ju obrađivali i održavali, i zbog toga smo imali probleme. Kada su došli prvi misionari, Belgijanci, naučili su naš jezik i shvatili da se trebaju za nas boriti i pravno, tj. omogućiti nam da postanemo vlasnici zemlje. Ljudi iz plemena vjeruju da sve stvoreno ima duh – drvo, voda, kamen... i ako jedan duh nije sretan, to prouzrokuje štetu cjelokupnu društvu. Za nas je to bilo jako teško jer nismo mogli uvijek shvatiti koji je duh nesretan ako je, primjerice, netko u obitelji bolestan pa smo morali udovoljavati svim duhovima da bi došlo do izlječenja.

Dalekosežne promjene nastaju dolaskom misionara. Naime, oni su nas učili da postoji samo jedan Bog koji nas bezuvjetno ljubi te da naši životi nikako ne ovise o raspoloženju pojedinih „duhova“. Tako je gotovo cijela zajednica, na stotine tisuća ljudi, prihvatila kršćanstvo. Naše pleme je dosad dalo 33

biskupa od kojih su neki preminuli, a neki su umirovljeni. Sada nas na tom području u Indiji ima 14.

Recite nam nešto o svom posjetu Međugorju te o prvim dojmovima.

– Ovo je moj prvi posjet Međugorju. Došao sam sa skupinom hodočasnika iz Kanade, Hong Konga, Amerike i Malezije. Naravno, Međugorje je poznato diljem svijeta. Jako volim Majku Mariju i oduvijek sam vjerovao da sam njezino dijete. Moja osobna životna iskustva uvijek su mi iznova potvrđivala koliko me Ona voli i mogu reći da sam danas ovdje samo zbog Njene ljubavi. Kada sam 2012. godine boravio u Portugalu, bio sam zamoljen da 13. listopada, na blagdan Gospe Fatimske, predvodim euharistijsko slavlje u Fatimi. Budući da, na žalost, ne znam portugalski, mogao sam samo suslaviti sv. Misu. Ove godine na isti taj blagdan, ne znam ni kako ni zašto premda sam duboko uvjeren da je to Gospin plan, predvodio sam misno slavlje na engleskoj Misi u župnoj crkvi svetoga Jakova u Međugorju. Ne trebam ni isticati da je to za mene bilo iznimno i nezaboravno iskustvo.

Prvi dojmovi o Međugorju uistinu su predivni. Ovo je mjesto gdje je Majka Marija na poseban način nazočna. Ljudi se ovdje ponašaju u skladu s osjećajem da je Ona naša majka i otvoreni su dijeliti to životno iskustvo sa svim hodočasnici. Najviše su me se dojmile ispovijedi i obraćenja. Ovdje ispovijedi nisu površne nego, naprotiv, jako duboke. Dok sam ispovijedao, mogao sam osjetiti iskrenost i dubinu svakog pojedinog vjernika. To je veliko i snažno iskustvo! Gospa nas ohrabruje i potiče na obraćenje i ispovijed, i ovdje to prepoznajem. Ljudi koji se godinama nisu ispovijedali, u Međugorju to tako duboko doživljavaju i onda nastaje promjena, preobrazba. Mislim da je ovo doba doba naše nebeske Majke te doba obraćenja i novoga života. Vjerujem da će se neke stvari dogoditi jer je Majka Marija s nama i nikakva druga sila to ne će moći spriječiti.

Hoćete li ponovno doći?

– Želim se vratiti u Međugorje jer jako volim Gospu. Kada sam išao po vizu u veleposlanstvo, moj rođak, koji želi organizirati hodočašća u Međugorje, išao je sa mnom. Veleposlanik mu je rekao da trebamo ići tamo jer je to sveto mjesto, a meni je rekao da ubuduće ne moram dovoditi ljude po vize, nego da će on osobno dolaziti u nadbiskupiju kako bi nam olakšao dobivanje viza i odlazak u Međugorje. Siguran sam da kad se Gospa za nešto zauzima, mi se uistinu ne trebamo nimalo brinuti.

Prevela Marijana Drmić

U Međugorju se srce ispunjava ljubavlju, radošću i mirom

Danko Kustura iz Splita prvi je put u Međugorje hodočastio ubrzo nakon što su počela ukazanja te nastavio dolaziti barem dva puta godišnje. Cijeli svoj život živio je kršćanski, no hodočašća u Međugorje osnažila su njegovu vjeru. Redovito čita katolički tisak, a od svoje skromne mirovine prijatelje i rodbinu redovito daruje godišnjom pretplatom na *Glasnik mira*. S njime smo razgovarali za hodočašća o Novoj godini.

Priredio Ivan Bor

Poštovani Danko, ukratko nam se predstavite.

– Rođen sam 1925. godine u Slivnu kod Imotskog. Pučku sam školu završio u rodnome mjestu. Već kao dijete roditeljima sam pomagao u kući, na njivi te oko stoke. U svojoj trinaestoj godini otišao sam raditi na otok Hvar. Isprva sam radio lakše težačke poslove, a od 1942. radio sam na ciglanama. Ciglane su radile od travnja do rujna jer su se cigle sušile na suncu. Cigla se tada proizvodila isključivo teškim fizičkim radom, a radni je dan trajao 16 sati. Radio sam na ciglanama u Vukovaru, Borovu, Nijemcima, Oroliku i Iloku.

Dakle, već sam kao dijete otišao od kuće. Naravno da je to mojim roditeljima bilo teško, no bili su svjesni da u dragom Slivnu nema kruha za toliku čeljad. U svijet su nas pratili riječima: „Ne zaboravite dragoga Boga i Blaženu Divicu Mariju. Neka vas oni uvik prate i čuvaju!“ Te su se riječi duboko usadile u dječja srca.

Život mojih roditelja sa sedmero djece i mojom rodicom Jurkom, koja je ostala bez svojih roditelja, bio je težak i trnovit, ali ispunjen čvrstom vjerom, molitvom i slogom. U životnim ih je poteškoćama krijepila nada u zagovor Blažene Djevice Marije i Presvetoga Trojstva i mogu reći da je život moje obi-

telji ispunjavala radost, bez obzira na neimaštinu u kojoj se živjelo.

Nastavili ste živjeti u Srijemu?

– Oženio sam se u 25-oj godini života u Slivnu gdje smo 1951. dobili sina Josipa. Zbog teškog života u poraću, vladala je nestašica hrane i svega ostaloga, moja mala obitelj u veljači 1952. seli u Ilok, gdje sam se zaposlio. Gdje smo god obitavali, uvijek smo nastojali živjeti kršćanski. Zahvalan sam franjevcima iz crkve svetoga Ivana Kapistrana u Iloku na svemu što su činili za nas vjernike u ta teška vremena. U Iloku nam se rodilo još dvoje djece, Petar i Marija.

A potom odlazite u Split?

– Da, početkom 1957. i odmah se uključujemo u župu Svete obitelji koju vode franjevci trećoredci. Tu su moji sinovi Josip i Petar bili ministranti, a mi ostali doprinosili smo u okviru svojih mogućnosti što je trajalo deset godina, tj. dok smo pripadali toj župi. U Splitu nam se rodilo dvoje djece, Veronika i Snježana.

Nakon devet godina života u Splitu na Brdima se osniva nova župa Materinstvo Blažene Djevice Marije koju vode biskupijski svećenici. U novoj župi nismo imali crkvu, nego jednu običnu kuću, a dozvolu za izgradnju

naše crkve čekali smo punih četrdeset i šest godina. Tek polovicom 2013. dočekali smo svoju crkvu, što također puno govori o odnosu bivše države prema vjeri i vjernicima.

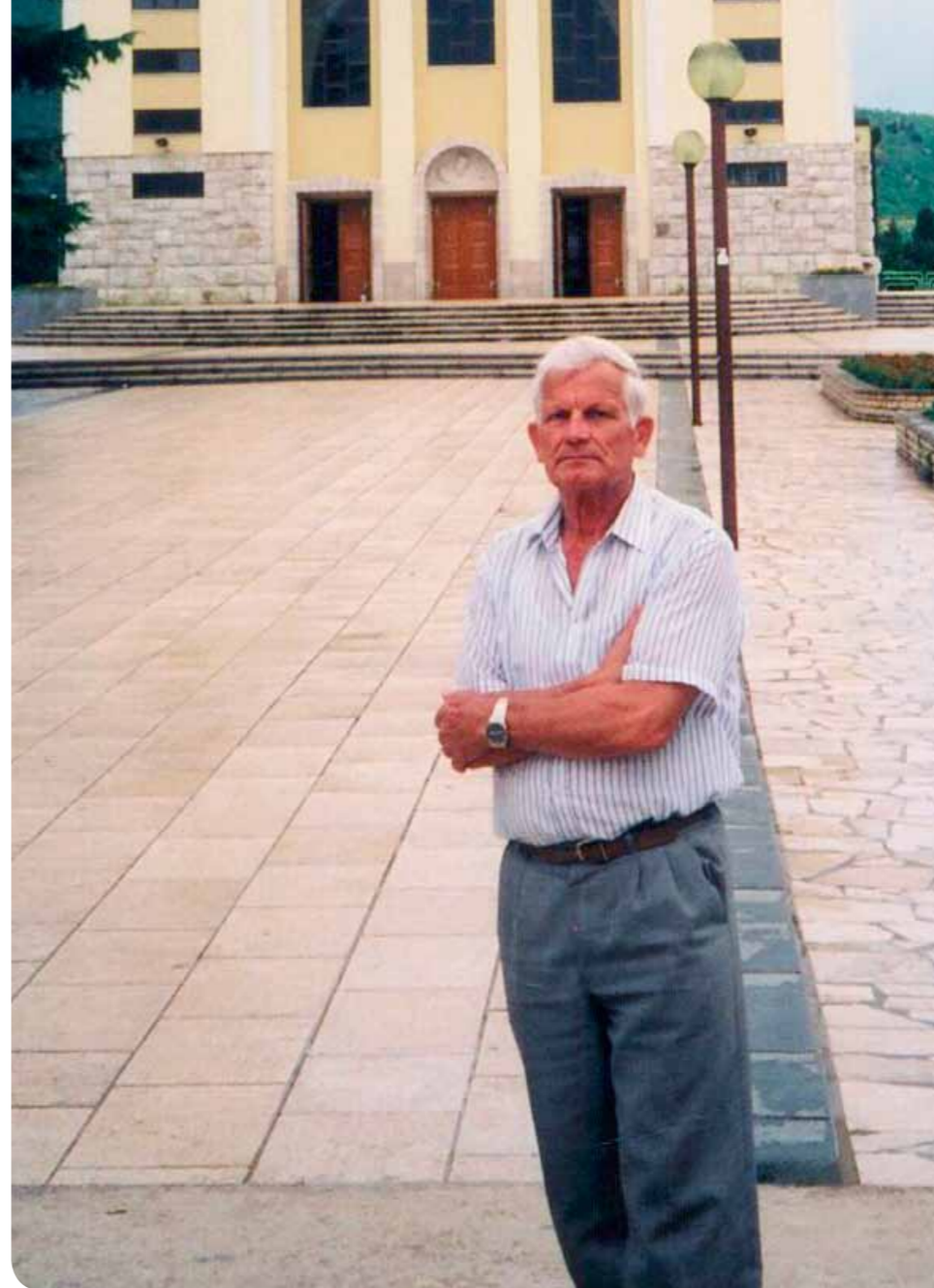
U tim desetljećima moja djeca i unučad, koju smo odgajali u kršćanskome duhu, osnivaju svoje obitelji. U međuvremena je i moja supruga Zorka preselila na vječni počinak uz crkvu Presvetoga Trojstva u Slivnu gdje čeka uskrsnuće s čvrstom vjerom u uskrsnuloga Isusa koji je hodeći ovom zemljom rekao: „Tko vjeruje u mene ako i umre, živjet će!“

Kad ste čuli za ukazanje Kraljice Mira?

– Glas o dolasku drage Majke u naše Međugorje širio se poput vjetera. Mislim da se ta vijest u Splitu čula drugi dan. Nešto sam radio u kući kad mi moja kći Snježana radosnim glasom kaže: „Znadeš li, tata, da je Blažena Djevica Marija došla u neko selo u Hercegovini i javila se tamošnjoj djeci?“ Te su mi se riječi učinile neozbiljne pa sam joj odgovorio da se ne šali s ozbiljnim stvarima. Mislio sam da to nije moguće. Mi smo kao narod dosta pobožni, ali na žalost i grješni, pa takvo što nismo zaslužili. Iza toga čule su se samo lijepe vijesti koje su me tjerale na razmišljanje. Posebno me boljelo što je tadašnja milicija branila odlaske na Brdo ukazanja i progonila župnika, vidoce i župljane. Pozivi na molitvu, obraćenje, post, mir, sve što je naša Majka upućivala, nisu me mogli ostaviti ravnodušnim. Prvi sam put u Međugorje hodočastio 10. travnja 1983. i to s Tihomir Glibotom.

Prvi dojmovi?

– Izenadio sam se vidjevši u tom malom siromašnom mjestu mnoštvo automobila, autobusa i silno mnoštvo naroda koji je došao raznim prijevoznim sredstvima i pješice. U toj silnoj stisci vladali su red i mir da se bolje ne mogu zamisliti. Takav red može biti jedi-

no djelo providnosti dragoga Boga! Po danu se u crkvenom dvorištu naglas moli u skupinama, a nitko nikomu ne smeta i nitko se ne stidi moliti. Jednostavno, tu se čovjek osjećao kao u raju! Puna crkva i oko crkve, i svi radosno i složno molimo i pjevamo. Međugorsku himnu Majci Mira nismo pjevali, već klicali punim srcem, kao jedna duša.

Išao sam na Brdo ukazanja i Križevac i to bos, a uopće nisam osjećao to oštro kamenje i draču. U stvari, osjećao sam se kao da idem po meku pamučnu tepihu, a ne po oštru hercegovačkome kamenu. Vrhunac je, naravno, bila sv. Misa i molitva nad bolesnicima koju je vodio fra Slavko Barbarić. S takva hodočašća nemoguće je vratiti se nepromijenjen. Tu se srce ispunjava ljubavlju, radošću i mirom!

Ovdje ste učili moliti?

– Odrastao sam u mnogočlanoj obitelji gdje se molilo dosta dugo, ali u Marijinoj školi ta molitva postaje slađa. Naša nas dobra Majka

u svojim porukama savjetuje da molimo srcem, da molimo dok nam molitva ne postane slatka... Sjećam se jedne poruke u kojoj Majka vidiocima kaže samo: „Draga djeco! Molite, molite, molite. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“ Dovoljne su samo te riječi kako bismo znali koliko je potrebita molitva srcem.

U vrijeme kad su počela ukazanja u Međugorju, bio sam član Nadbiskupijskog pastoralnog vijeća u Splitu. Naš nadbiskup Frane Franić, koji je često hodočastio Kraljici Mira, rado nam je pričao kako je u Međugorje hodočastio za prvoga snijega 1981. godine i to kao običan hodočasnik skrivajući svoju časnu odjeću kaputom i šalom, a kada je vidio da se u toj crkvi moli po zakonu naše Crkve, nastavio je dolaziti otvoreno. Uz ostalo, rekao nam je i to da je do ukazanja molio tri sata dnevno, a Gospa mu je u Međugorju isprosila milost da tomu doda još jedan sat molitve, što je i prihvatio. Prilikom odlaska

u mirovinu 16. listopada 1988. Gospa mu je darovala još jedan sat molitve.

Ako je naš nadbiskup mogao moliti pet sati dnevno, zašto i ja kao umirovljenik ne mogu moliti barem pola njegova vremena?! K tomu, nastojim često ići na ispovijed, a na sv. Misu i pričest svakodnevno. Riječju, premda sam rođen i odrastao u kršćanskoj obitelji, o snazi i potrebi molitve dosta sam naučio upravo kod naše Majke u Međugorju.

Nastavili ste redovito dolaziti?

– Već na povratku s prvoga hodočašća osjećao sam duboku želju da ponovno dođem ovamo. Hvala Bogu, u Međugorje sam hodočastio više od 60 puta, a na Križevac i Brdo ukazanja išao sam kad mi je god to dopuštalo zdravlje, pa i u svojim visokim godinama. U Međugorje dolazim uglavnom oko Uskrsa i u rujnu, ali i u drugim mjesecima. Nekom se to čini često, no nikad nije previše dolaziti svojoj Majci.

Redovito čitate i surađujete u vjerskom tisku. Koliko je on važan za današnjeg čovjeka?

– Velika mi je čast i radost kada nekog obogatim nekim divnim glasilom. Tiskovine i drugi mediji danas ljudima oduzimaju nadu umjesto da ih potiču na dobro. Čitajući ili slušajući, čini se da je sve crna kronika. K tomu, mediji razaraju vrjednote, razaraju obitelj... Vjerski tisak, naprotiv, izgrađuje dušu i srce čitatelja. Presretan sam kad čitam tekstove umnih teologa, ali i novinara i običnih ljudi koji nas upućuju Božjim putem.

U današnje doba čovjek se nalazi u velikoj strci kao da je došao sudnji dan. Ne želim kukati, ali na žalost današnjeg, a pogotovo budućega naraštaja, upali smo u slijepu ulicu s vrlo malom nadom da se iz nje izvučemo. Tko želi vršiti Božje zapovijedi i tako razveseliti dragu Majku te sačuvati svoj život, mora se odreći sablazni koje nam nude mediji, ponajprije televizija.

Kad razmišljam zašto je Kraljica Mira izabrala upravo Međugorje, na pamet mi padne kazivanje vidioca Ivana u jednom broju *Glasnika mira* koji svjedoči da su u njegovu selu nakon teškog fizičkog rada svi susjedi zajednički molili kronicu. Bez molitve nema vjerskog života, nema zdrave i pobožne obitelji, kao što nema ni slobodna naroda.

U svojim nas porukama Kraljica Mira poziva da čitamo Sveto pismo te da ga držimo na vidnu mjestu. Preko te Božje riječi shvaćamo kako svoj život učiniti Bogu ugodnijim. Dodao bih da i kvalitetno štivo koje objavljuje katolički tisak obogaćuje naš život i čini nas radosnijima i spremnijima za svagdašnje križeve.

Čovjek kao rob svoje sudbine

Joseph-Marie Verlinde u svojoj životnoj ispovijedi *Zabranjeno iskustvo* prikazuje i vlastita duhovna lutanja u kojima je, između ostaloga, prošao kroz svijet istočnjačkih duhovnosti. Opisuje kako je u šetnji sa svojim guruom na ulici nekog sjevernoindijskog sela u mraku nehotice nagazio na umirućeg bolesnika.

fra Mario Knezović

Kad mu je htio pomoći, guru ga je ukorio riječima: „Pusti ga, takva mu je karma!“ Drugim riječima, propisano mu je da tako pati i izdahne na ulici. Stoga se ne treba čuditi zašto je, primjerice na ulicama Calcutte, toliko umirućih kojima nitko ne prilazi u pomoć kao što je činila Majka Terezija.

Često ćemo od vjernika koji su svjedoci tužnih i tragičnih događaja, kao što su prometne nesreće sa smrtnim posljedicama, teške i okrutne dugotrajne bolesti, samoubojstva... čuti riječi da je to sudbina ili da mu je takva bila sudbina. Ne mogu se oteti dojmu da je tu riječ o nekom (prikrivenom) obliku praznovjerja ili, jednostavno, nedostatku vjere.

Nije posvema jasno što je u potpunosti sadržaj pojma usud, sudbina, ali bi se pojednostavljeno moglo kazati da je riječ o predestinaciji, predodređenosti. Prema tom shvaćanju svakomu je unaprijed, čim se rodi, određeno što će biti u životu i na koji će način skončati. Slijedom toga uzaludno je truditi se izmijeniti svoj životni tijek. Sukladno tomu od pojedinaca se može čuti misao da kako nam je zapisano, tako će nam i biti. Kad bismo to prihvatili, prihvatili bismo da ljudski život nije ništa drugo doli tunel u koji rođenjem uđemo, a smrću izidemo.

Svaki dan na raskrižju

Kao slobodno biće čovjek se svaki dan nalazi na raskrižju te svojom voljom može odlučiti hoće li činiti dobro ili loše. I mora mu biti jasno da popravni, u vidu nova rađanja, ne će imati. Stoga tek na kraju ovoga zemaljskog života, kad pogleda unatrag, može kazati da je to bila njegova sudbina, ali da ju je on sam stvarao odgovarajući ili ne odgovarajući na poticaje Božje milosti.

Glas Koncila odgovorio je na sličan upit o sudbini istaknuvši da mnogi riječ *sudbina* također upotrebljavaju kao sinonim za svoj životni put pritom ne misleći ni na kakvu strogu određenost budućnosti tog životnoga puta. Stoga, kad se u svakodnevnom govoru spominje sudbina, to ne treba uvijek razumijevati kao vjeru u sudbinu koja bi se suprot-

stavljala vjeri u Boga i u slobodu koju je Bog darovao čovjeku. No, kada bi netko stvarno tako ozbiljno shvaćao sudbinu kao neku neosobnu silu koja određuje tijek života da bi nijekao Boga i slobodu kao bitnu oznaku čovjekova dostojanstva, zapravo bi upao u krivovjerje.

Činjenica je da u ljudskome životu puno toga prvenstveno ne ovisi o čovjekovu slobodnom izboru, nego i o onome nepredvidivom i objektivno postojećem na što kao pojedinci ne možemo utjecati. Jedna je od takvih stvarnosti, primjerice, smrt. Nju ne

možemo izbjeći, nego ju moramo u vjeri prihvatiti.

Dar slobodne volje

Uz život, Bog je čovjeku dao dar slobodne volje: čovjek ima mogućnost i sposobnost izbora. Ako nema slobodu izbora, nema ni odgovornosti ni krivice. Adam i Eva dragovoljno su, koristeći Božji dar slobodne volje, odlučili prekršiti Božji zahtjev. Bog za njih nije činio izbor, Bog im je dao slobodu po kojoj im zbog njihova izbora dolazi i krivica.

Dakle, kada bi postojala sudbina kao naš već unaprijed zacrtan put, tada bi Bog sama sebe zaniijekao i prekršio dar slobode koju je dao čovjeku. Istina, Bog zna što će s nama biti i kakve ćemo izbore učiniti, ali ne će nužno utjecati na naš izbor kako bi se unaprijed ispunila naša zacrtana životna priča. Govor o sudbini bolje je shvatiti kao govor o Božjoj providnosti. Da nema providnosti, i naše bi molitve bile uzaludne. Jer, zašto moliti ako nam je nešto unaprijed određeno? Zato sudbinu nije dobro shvaćati kao određenost životnih koraka bez našega utjecaja. Pojmom sudbina, zapravo, ponajčešće izražavamo nemogućnost da shvatimo i objasnimo neke neobične događaje jer smo ograničena bića.

No, bitno je da sami ne upadnemo u opasnost da sve oko sebe, pa onda i samoubojstva, duge i teške bolesti, prometne nesreće..., tumačimo kao „sudbinu“. Ne smijemo zaboraviti da Bog neizmjereno ljubi svakoga čovjeka i da je u njegovom životu prisutniji daleko više nego što smo toga i svjesni. Na žalost, mi smo često u nečijoj nevolji i mucu vrlo skloni pomisliti da tu nema Boga i da nas je on „preпустиo sudbini“. Vjernik bi u svome životu ipak morao prepoznavati Božju providnost, Božje „prste“, i to daleko više negoli bi se trebao bojati ili pak govoriti o sudbini koja bi, kad bi bila stvarnost, nepovratno srozala čovjekovo dostojanstvo. Zlo, stradanje nedužnih, ratovi, nepredvidive nesreće i katastrofe nisu Božji proizvod. To je plod grijeha i zla na koje se čovjek u svojoj slobodi odlučio.

Snimio Fernando Pérez

Klanjanje

Gospodine Isuse, hvalim te, zahvaljujem ti, slavim te. Dok tvoj narod ide pustinjom ovoga života, ti si mana sišla s neba da bi ga hranila. Koliko si dobar, Gospodine! Božanska mano, hrani me i daj mi snagu!

Zašto se moje srce žalosti i jada kao da na ovozemaljskom putu nema pomoći? Isuse, imam tebe i ti si za mene sve: snaga, radost, nada.

Ti si moja mana i ja u tebi kličem.

Ti si moja potpora i uzdam se u te.

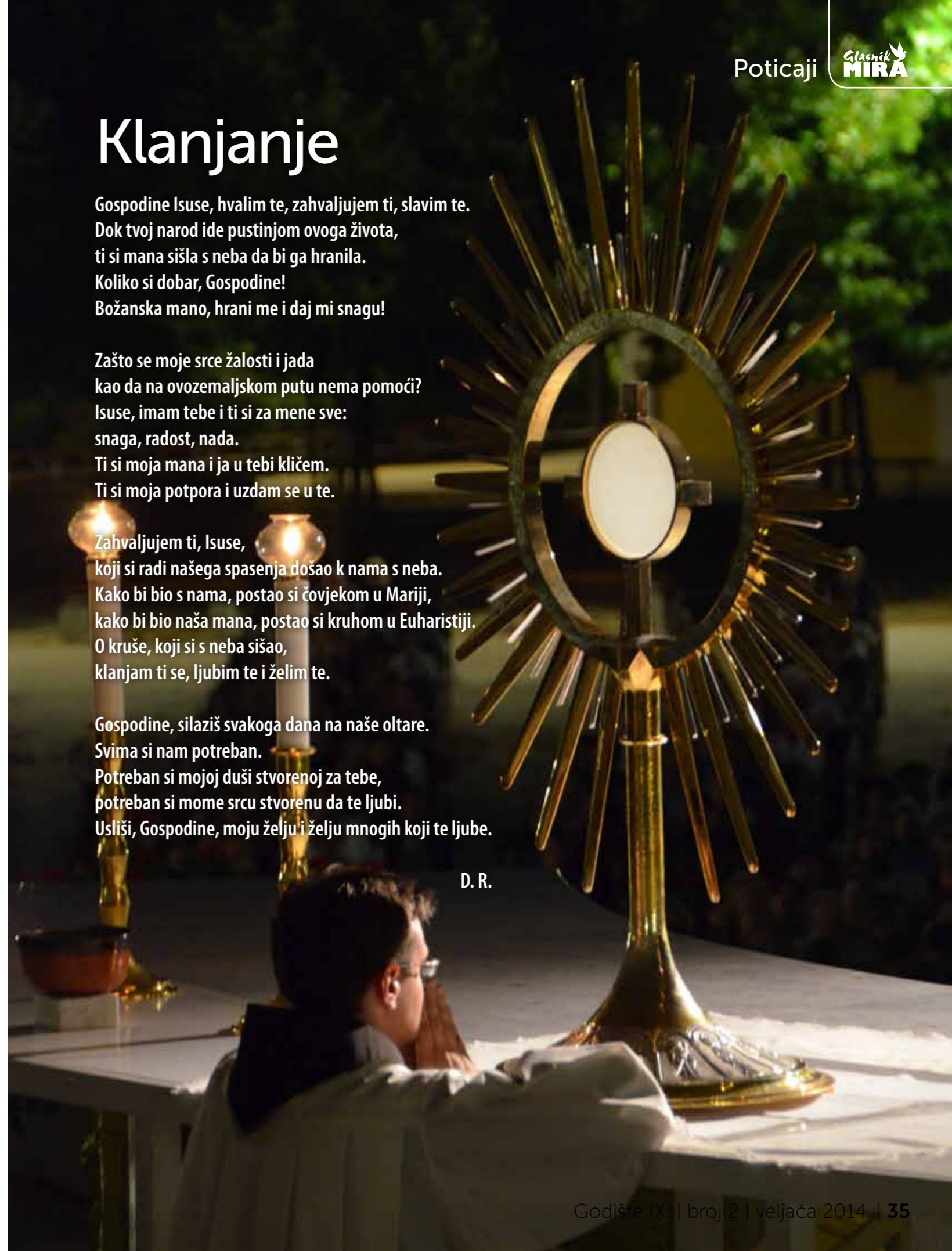
Zahvaljujem ti, Isuse, koji si radi našega spasenja došao k nama s neba. Kako bi bio s nama, postao si čovjekom u Mariji, kako bi bio naša mana, postao si kruhom u Euharistiji. O kruše, koji si s neba sišao, klanjam ti se, ljubim te i želim te.

Gospodine, silaziš svakoga dana na naše oltare. Svima si nam potreban.

Potreban si mojoj duši stvorenoj za tebe, potreban si mome srcu stvorenu da te ljubi.

Usliši, Gospodine, moju želju i želju mnogih koji te ljube.

D. R.

Gospa Tabernakula Svevišnjeg u Ngomi (Južna Afrika)

„Sestro, ne mogu ništa učiniti za Moniku. Tek smo izvadili pincete i rana je još otvorena. Možeš li ti što učiniti za Moniku?“ Posavjetovala sam se s liječnikom, a njegov odgovor bijaše da je riječ o trbušnoj tuberkulozi i da zbog inficirane rane više nema nade. Tada sam pomislila na svoj Tabernakul Svevišnjega. Monika je govorila sa slikom kao da je živo stvorenje i uputila joj vlastitu molitvu. Malo poslije rekla je: „Ne ću umrijeti, ova će me žena ozdraviti.“

Priredio fra Karlo Lovrić

Prošle godine na kraju uskrzne osmine Rai International prikazao je zanimljiv dokumentarac o Gospinim ukazanjima u Fatimi, Lurdu i Međugorju. U filmu su spomenuta i Gospina ukazanja u Kibehu u Ruandi gdje se Gospa ukazivala osam godina, od 28. studenoga 1981. do 28. studenoga 1989. Također je rečeno da je to jedino registrirano mjesto Gospinih ukazanja u Africi, što nije točno. Naime, Ngome je malo selo u KwaZulu-Natalu gdje se Gospa u razdoblju između 22. kolovoza 1955. i 2. svibnja 1971. ukazala deset puta. Zahvaljujući tim ukazanjima, sagrađena je kapelica, a poslije toga i svetište Mariji od Tabernakula Svevišnjega.

Sedam izvora

Svake godine tisuće i tisuće hodočasnika pohode Ngomu i napune bočice čudotvornom vodom iz sedam izvora koje je Gospa pokazala časnoj sestri Reinoldi May koja je imala ukazanja i primila poruke nebeske Majke.

Na dan Bezgrješna začeca Blažene Djevice Marije 8. prosinca 1990. hodočasnici su imali izvanredno viđenje Sunca koje se okretalo i skakalo sve dok nije poprimilo oblik djelomično zatamnjene hostije koja se razmrvila i iščezla prije nego li je Sunce vratilo svoj normalan izgled.

Stav Crkve

Nakon što su se godinama zanemarivali događaji u Ngomi, Katolička Crkva KwaZulu - Natala postupno je popuštala vidjevši rast spontane pobožnosti puka. Još u kolovozu 1981. biskup Mansuet Byase di Eshowe za-

branjavao je svako publiciranje povijesti ukazanja u Ngomi i nije dopuštao organiziranje hodočašća. No, 1984. ipak je popustio i dopustio gradnju novoga svetišta šestobridna oblika u kojem se čuva i slika načinjena prema kazivanju sestre Reinolde. Godine 1989. sam je biskup odobrio javnu izjavu u kojoj ipak osporava vjerodostojnost ukazanja, ali dopušta sve što nije za osudu u promicanju svetišta u Ngomi i čašćenju Naše Gospe s imenom Tabernakul Svevišnjega.

Biskup Mansuet Biyase ne samo da 1993. posvećuje nov vanjski oltar s južne strane crkve nego i osobno sudjeluje na trima hodočašćima u Ngomi. Dana 30. listopada 1993. i biskup Hubert Bucher iz Betlehema, koji je bio južnoafrički izaslanik na euharistijskom kongresu u Sevilji, slavio je svetu Misu prigodom euharistijskog hodočašća u Ngomi i obratio se vjernicima sljedećim riječima: „Braćo i sestre u Kristu, učinite da iz Ngo-

me zasvijetli svjetlo na svu Crkvu u Južnoj Africi.“

Svjedočanstva s. Reinolde

Od 1976. do devedesetih godina u Južnoj Africi u intifadi protiv aparthejda ubijeno više tisuća ljudi, a nekoliko tisuća u poljima smrti KwaZulu-Natala.

Gospa je izabrala časnu sestru Reinoldu, benediktinku rođenu u Njemačkoj 21. listopada 1901. i krštenu kao Franciska, da prenese njezine poruke. Odrasla je na selu uz sedmero braće i sestara. Pod duhovnim vodstvom svoga župnika odlučila je postati časnom sestrom u kongregaciji sestara misionarki benediktinki i odmah je otputovala u Južnu Afriku gdje je 12. veljače 1928. godine položila vječne zavjete i dobila ime Reinolda. Brzo je naučila jezik zulu i postala praljom u rodilištu u bolnici Nongoma, gdje kralj Zulu ima svoju palaču. Malo podalje u ma-

lom selu Ngomi benediktinke su posjedovale prostrano gazdinstvo.

Prvo Gospino ukazanje sestri Reinoldi dogodilo se 27 godina poslije, 22. kolovoza 1955. na blagdan Bezgrješna Srca Marijina. Gospa joj se ukazala u duhu u liku „živuće pokaznice“ i rekla joj: „Zovi me Tabernakul Svevišnjega. I ti si tabernakul, moraš u to vjerovati. Želim da me zovu ovim imenom radi slave moga Sina. Želim da i drugi slični tabernakuli budu pripravljeni. Tražim ljudska srca. Želim da i drugi budu češće okruženi osobama koje mole. Ne bojte se. Obznani to.“

„A komu?“ pitala je redovnica. „Ne boji se, reci to svome svećeniku.“

Tu će poruku Gospa stalno ponavljati u sljedećim ukazanjima: drugom i trećem u listopadu 1955. te u četvrtome 15. ožujka 1956. Ovaj put Gospa je imala i drukčiju poruku: „Želim da mi se sagrađi svetište u mjestu u kojem se susreće sedam izvora. Tamo će moje milosti teći u izobilju. Tolike će se osobe približiti Bogu.“

Sestra je pitala gdje je to mjesto i Gospa je „učinila pokret rukom pokazujući veličanstveno prema visini u jednom određenoj smjeru.“

Peto ukazanje zbilo se 5. lipnja 1956., šesto 15. ožujka 1957. i sedmo 24. svibnja 1957. Svaki put odatlana je poruka ohrabrenja, da se ne boji.

U prosincu 1957. posjećujući Ngomu, sestra Reinolda imala je jak osjećaj da bi ovo trebalo biti mjesto od sedam izvora koje je Gospa pokazala.

U osmom susretu 17. travnja 1958. Gospa je dala zapovijed: „Idi na svoje mjesto. Požuri se, bliži se čas. Ja trebam silom zaustavljati dotjecanje Milosti jer ti ne činiš nikakav napor da mi pomogneš. Tražim da mi pomogneš, moja odabrana!“

Siromašna redovnica ovoga je puta smogla snage i upitala Gospu gdje bi bili ti izvori. Gospa je odgovorila: „Na vašem vlasništvu, na brdu.“

Nakon te poruke ukazanja su izostala dvanaest godina. Za vrijeme tih godina u kapelici benediktinki u Ngomi, koja je bila jedna od aula škole, bila je obješena slika „Marija Tabernakul Svevišnjega“ koja je naslikana prema kazivanju sestre Reinolde. Potom je blizu izvora sagrađena prava kapela koja je svečano otvorena na Duhove 1966.

Deveto Gospino ukazanje bilo je 23. ožujka 1970. Sestra Reinolda kasnije je pričala: „Poslije druge noći bilo je strašno ukazanje davla. Probudila sam se iz sna. Sve oko mene bilo je svijetlo. Marija Tabernakul Svevišnjega bila je blizu mene. Uzela me među svoje ruke i tješila.“ I prije nego je otišla, Gospa joj

je rekla da gleda na drugu stranu. „Tamo je stajao sv. Mihael arkandeo u opremi i s mačem u ruci. Na njegovoj desnoj strani bio je jedan kerubin obučen u bijelo i prekrivenih ruku. Otprilike nakon dvije minute oni su iščezli, a s njima i snažno svjetlo.“

Deseto i posljednje ukazanje dogodilo se 2. svibnja 1971. kada je sestra Reinolda bila u posjetu Ngomi. „Malo prije nego ću otići“, priča sestra, „pošla sam u kapelicu s manjom skupinom žena. Jedna žena katekumen tužila se jer je htjela biti vjernica, a jedan ju je od njezinih susjeda pogrdivao te su se svađali. Molila sam visokim glasom sa ženama i tražila od Marije da pomogne onoj ženi da obrati čovjeka koji joj je pravio probleme.“

U jednom trenutku učinilo joj se da je slika oživjela. Pošla je naprijed i njezino je lice bilo neobično lijepo. U svome uzbuđenju povikala sam: ‘Gledajte Gospu!’ Sigurna sam da su je i druge žene vidjele. Ja sam bila time toliko dirnuta da sam se šutke udaljila odatle. Čovjek koji je prouzročio probleme tražio je od svećenika da mu oprost i od tada se vratio mir.“

Čudesa

Sestra Reinolda 30. kolovoza 1964. uputila pismo ocu Ignaciju Jutzu pripovijedajući o slučaju Monike Simelane: „Možda ćete se još sjetiti ovoga skeleta koji ste krstili na Veliki petak. Sjećam se još Vaših riječi: Ovdje se ne isplati pitati je li ona u životnoj opasnosti prije nego li je krstim. Radilo se o rađanju carskim rezom. Žena je stigla prekasno i infekcija je veoma uznapredovala. Rana nije zacjeljivala. Po drugi je put operirana na taj Veliki petak i jedna mi je bolničarka, koja nije bila katolkinja, došla reći: ‘Sestro, ne mogu ništa učiniti za Moniku. Tek smo izvadili pincete i rana je još otvorena. Možeš li ti nešto učiniti za Moniku?’ Posavjetovala sam se s liječnikom, a on je odgovorio da je riječ o trbušnoj tuberkulozi i da zbog inficirane rane nema više nade.“

Tada sam pomislila na svoj Tabernakul Svevišnjega. Monika je govorila sa slikom kao da je živo stvorenje i uputila joj vlastitu molitvu. Malo poslije rekla je: ‘Ne ću umrijeti, ova će me žena ozdraviti.’

Dan poslije ista bolničarka dođe k meni i reče: ‘Pođi sa mnom da vidiš što se dogodilo.’ Pošla sam s njom i imala što vidjeti. Rana je zarasla, a sve su bolničarke plakale. Nekoliko dana nakon toga, liječnik Koehler upitao me: ‘Kada je umrla Monika?’ Odgovorila sam da je živa. Liječnik je na to rekao: ‘Nikada se ne smije nekoga proglašiti mrtvim dok mu srce kuca.’ Odgovorila sam mu da je živa zahvaljujući jednom čudu.

Usljedi su i druga čudesa. Godine 1993. sestra Deotilla Schuck poslije jedne devetni-

ce u čast Gospi od Ngome ozdravila je od karcinoma na arkadi iznad lijeve obrve.

Innes d’Unnieville di Empangeni 1988. posla je protiv svoje volje na hodočašće u Ngomu. Iako je bila skeptična, sve je činila kao i drugi hodočasnici. Napunila je bočicu vodom iz izvora koji je Gospa pokazala. Dana 21. siječnja 1989. imala je krvarenje. Dva dana kasnije posjetila je ginekologa koji je dijagnosticirao rak u donjem dijelu trbuha. U svom se očaju obratila Gospi za pomoć. Stavila je sliku na abdomen i krvarenje se zaustavilo. Dan poslije djeca su je odvezla u bolnicu Addington u Durbanu gdje je dijagnoza potvrđena i propisano joj je nekoliko radioterapija koje je redovito imala, ali je uvijek popila koju kap vode iz Ngome. Tumor je potpuno nestao.

Sestra Reinolda umrla je 1. travnja 1981. u Inkamani. Njezinu su ispraćaju nazočile tisuće osoba. Njezini posmrtni ostatci počivaju na groblju opatije u Inkamani.

O Republici Južnoj Africi

Republika Južna Afrika nalazi se na krajnjem jugu afričkoga kontinenta, na obalama Atlantskog i Indijskog oceana. Na sjeverozapadu graniči s Namibijom, na sjeveru s Bocvanom i Zimbabveom te na sjeveroistoku s Mozambikom i Srazijem. Neovisno Kraljevstvo Lesoto potpuno je okruženo južnoafričkim teritorijem. Površina Republike Južne Afrike iznosi 1,220.813 četvornih kilometara i ima oko 50 milijuna stanovnika. Veliki gradovi su Pretoria, Kapstadt i Bloemfontein. Službeni jezici su: engleski, afrikaans, zulu... Pučanstvo je uglavnom crne puti (79 %), zatim bijele (9,6 %) dok je obojenih 8,9 %. Bijelci uglavnom govore afrikaans i engleski. Oko tri četvrtine stanovništva su kršćani, uglavnom pripadnici brojnih protestantskih crkava. Katolika je 7,1 %, a muslimana 1,5 %.

21. međunarodni susret organizatora hodočašća, voditelja centara mira i međugorskih molitvenih i karitativnih skupina

Dvadeset prvi međunarodni susret organizatora hodočašća, voditelja centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje, održat će se u Međugorju od 3. do 7. ožujka 2014. godine. Tema susreta je: „Evo ti Majke!“ (Iv 19, 27), a predavač na susretu je fra Marinko Šakota, međugorski župnik.

Seminar će se održati u dvorani bl. Ivana Pavla II. Broj mjesta je ograničen prostorom, stoga vas molimo da što prije prijavite svoj dolazak na ovaj seminar. Prijave možete izvršiti putem faksa: 00387 36 651 999 ili putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr

Unaprijed se radujemo vašim prijavama i zajedničkom susretu!

Zbog organizacije seminara, i vaše sigurnosti, molimo vas da se smatrate registrirani za seminar tek nakon što dobijete potvrđan odgovor. Ako odgovor niste dobili, to znači da nismo dobili vašu prijavu i da niste registrirani, jer ste svoj e-mail uputili na krivu adresu ili imate virus pa se pošta automatski blokira. Stoga se možete smatrati registrirani za seminar tek nakon što ste primili potvrđan odgovor.

Bit će organizirano simultano prevođenje za sve jezične skupine. Cijena seminara je 60 € po osobi. U cijenu su uključeni svi troškovi organizacije i rada seminara (predavači, simultani prijevod i zajednički ručak zadnji dan). Prilikom plaćanja na početku seminara svaki će sudionik dobiti akreditaciju koja će mu omogućiti sudjelovanje u radu seminara. Za smještaj u Međugorju treba se pobrinuti svatko osobno.

Budući da ne možemo doći do svakog organizatora osobno, ovim putem pozivamo sve organizatore hodočašća, vodiče, voditelje centara mira i molitvenih i karitativnih skupina da obavijeste one koji su zainteresirani za ovaj susret.

Poziv sudionicima

Međugorski je fenomen u cijelom svijetu mnoge potaknuo na izdavanje različitih publikacija. Željeli bismo imati svu raznovrsnost tih publikacija i sačuvati ih u arhivu Informativnoga centra Međugorje. Stoga vas molimo da sa sobom ponesete u Međugorje ili drugačije dostavite:

1. svoje časopise, okružnice, novine, knjige, audio- i videozapise i ostale publikacije - po mogućnosti u dva primjerka
2. pojedinci ili organizacije koji posjeduju privatni arhiv vezan za međugorska događanja, ako je moguće, neka dostave originale i/ili kopije, i/ili barem popis sadržaja koje posjeduju.

Molimo navesti ime, prezime ili naziv organizacije, te adresu i kontakt.

Navedene materijale dostaviti na:
INFORMATIVNI CENTAR
„MIR“MEĐUGORJE
ZA ARHIV, MARIJA DUGANDŽIĆ
Gospin trg 1, 88266 Međugorje
Bosna i Hercegovina

Molimo vas da ovaj poziv prenesite svima za koje znate da se bave izdavačkom djelatnošću vezanom za međugorska događanja. Hvala vam za sve što činite!

Tjedni molitveni program

– zimski raspored
(od Mise na Križevcu do 1. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
- U uskrsnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i Crkvi čitajte u *Glasniku mira*, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u *Glasniku mira*.
Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:
Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima
Glasnik mira.
Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na *Glasnik mira*.

Služba pretplate:
Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE
Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Zepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 36/653 547 uredništvo
++387 36/651 100 glavni tehničar
++387 36/653 548 marketing
Faks: ++387 36/653 552

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

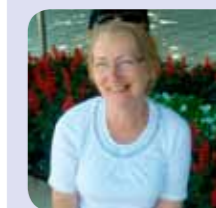
Pribilježila i prevela
Antonija Prlič-Bubalo

Mary Friel,
Irska

Prvi sam put posjetila Međugorje prije jedanaest mjeseci i sad sam opet tu. Htjela sam doći od samog početka uka-

zanja, ali nisam bila u mogućnosti. Ovdje sam dobila mir, snagu i putokaz kako se u životu oduprijeti napastima, kako zanemariti nebitne stvari kao što su TV i odjeća, a cijeniti one bitne, obitelj i prijatelje. Trudim se živjeti u skladu s Gospinim porukama i vidim pomake u svome životu: neke stvari koje sam prije činila, sada više ne činim. Mi ljudi ponekad nismo ni svjesni da radimo pogriješne stvari.

Mairead Peoples,
Sjeverna Irska

Međugorje sam prvi put posjetila 1985. godine. Ni sama ne znam koliko sam puta bila ovdje. Imam stan u Međugorju, često dolazim i dovodim skupine.

Dođem četiri do pet puta godišnje i svaki put dovedem skupinu od 60 do 80 ljudi. Kad sam došla 1985., doživjela sam svoje najveće iskustvo u životu. Bilo je kao da sam cijeli život hodala u jednom smjeru i onda me Gospa okrenula na potpuno suprotnu stranu. Sve što mi je do tada bilo važno postalo mi je potpuno nebitno i shvatila sam da sam bitne stvari u potpunosti zanemarivala. Moj život od tada nije isti. Imam petero djece i osamnaestero unučadi i sve sam ih dovela u Međugorje. Kad me najmlađi od njih zamolio da dođe, pitala sam ga zašto želi ići, a on je odgovorio da je čuo da se ovdje jede dobar sladoled! Zapravo i nije važno zašto želi doći, bitno je da želi doći. Svi oni vole Međugorje, Gospu, pjevanje u crkvi. Sjećam se da sam kao dijete često išla u crkvu i molila svaku večer pa me sada njihovo djetinjstvo podsjeća na moje. U Međugorju ostajemo tjedan dana na Festivalu mladih. Iako imam već šezdeset godina, jednostavno ga volim. Volim pjevati i plesati, volim ovamo dovoditi mlade ljude. Nakon posjeta ovom mjestu na njima vidim tolike promjene. Neizmerno sam sretna i zahvalna što mogu biti ovdje.

